

URMO SAAREOJA: noorte mureks majanduslik toimetulek

Keskerakonna Noortekogu Akadeemiline Ühendus valis uueks esimeheks Tallinna Ülikooli riigiteaduste tudengi, üliõpilaskonna volikogu liikme Urmo Saareoja.

Aseesimeesteks kinnitati Tallinna Tehnikaülikooli magistrant Jaanus Riibe ja Tartu Ülikooli õigusteaduskonna tudeng Jens Raevald. Eelmine juht Henri Kaselo asus tööle Euroopa Parlamendi saadiku Siiri Oviiri assistendina.

Ühendus koondab üle 300 üliõpilasest kesknõore, et ühiselt seista tudengite huvide eest ja leida toetust mitmeladsetele tudengialgatustele.

Usutlust Urmo Saareojaga loe lk 10

Hea kõrghariduse tagavad üliõpilaste sotsiaaltagatised

Keskerakonna Noortekogu Akadeemiline Ühendus (EKNA) on seisukohal, et tasuta kõrghariduse osa haridussüsteemis peab suurenema.

„Võimekad noored ei saa kõrgharidust omandada just majanduslikel põhjustel,” ütles EKNA hiljuti valitud esimees Urmo Saareoja. „Abikäe peab ulatama riik, inves-

terides tulevastesse maksu- maksjatesse.” Saareoja tervitab Isamaa ja Res Publica Liidu soovi asuda Keski poolele võitluses tasuta kõrghariduse eest.

„Keskerakonna programmis on ammu sisaldunud tasuta kõrghariduse kehtestamine – tore, et ka minister Lukas on saamas meie mõttekaaslasteks.”

Saareoja on ka Tallinna Ülikooli üliõpilaskonna volikogu liige. Ta ütleb, et haritud noored aitavad ühiskonda tule-

vikus edukalt edasi viia, mistõttu tuleb luua noortele selleks võimalused. Tema sõnul pingutab akadeemiline ühendus selle nimel, et tasuta kõrgharidus muutuks valimislubadusest reaalsuseks.

EKNA aseesimehe Jaanus Riibe hinnangul on kõrghariduse nõrgim külg sotsiaaltaga-

tised. „Olukord, kus üliõpilased on sunnitud õppemaksete tasumiseks käima töö, pole mõistlik. Põhjendatud küsimus on, mis mõtet on investeerida kõrgharidusse, kui üliõpilased viibivad loengute asemel töö! Vajame ka läbimõeldud sotsiaaltagatiste süsteemi,” ütles Riibe.

Akadeemilisse ühendusse kuulub üle 300 üliõpilasest kesknõore. Koos tahetakse seista tudengite huvide eest ja leida toetust mitmetele tudengialgatustele.

Kesknõorte pressiteade

Juhtkiri

Tahaks ka teisi koju!

LEMBIT KALJUVEE
Ida-Virumaalt valitud
Riigikogu liige, Keskerakond

Projekti "Talendid koju" alustamine on tore asi ja vaid plusspunkt meie Kaubandus-Tööstuskoljale, aga seda rahastab Euroopa Sotsiaalfond. Milline aga on seis tavaliste inimeste tagasirännuga? Kas nemad kavatsevad kunagi koju naasta ning kuidas saab valitsus seda toetada?

Eestlased on läbi aegade käinud välismaal paremaid võimalusi otsimas. Muidugi siis, kui ühiskonnakorraldus on seda lubanud. Tean oma suguvõsa näidete najal – minu vanaisa neljast pojast läks kaks eelmise sajandi algusaastatel Ameerikasse. Üks neist teenis seal piisavalt raha, tuli kogutud summaga Eestisse tagasi ja ostis siia talu. Teine oli aga nii assimileerunud, et jäigi USA-sse.

Tollal oli põhjuseks samuti majandusliku heaolu leidmine, kuid veidi teise kandi pealt – sündivus oli 19. sajandi lõpuks Eestimaal kiiresti kasvanud ja kõigile ei jätunud enam teenimisvõimalusi ei maal taludes ega suuremate linnade vähearenenud tööstustes. Nii mindigi edu ja õnne otsima mujale.

Tänasest Eestist on välismaale tööle mindud ikka majanduslikel põhjustel, eriti nüüd, seoses majanduskriisiga. Paraku on lahkujaid liiga palju! Lähedavad erinevas vanuses ja erineva tausta ning elukutsega inimesed, minnakse perede kaupa. Meid lohutatakse, et Leedust on lahkunud tunduvalt rohkem seniseid kodanikke ja nad on jäänudki välismaale.

Miks see peaks meid lohutama?

Majandusminister Juhan Parts ütles otsesõnu: tore ongi – las lähed, õpivad ja tulevad tagasi! Aga kas tulevad? Kõik ei lähe ju ainult õppima ja kõik äraminejad ei ole ka noored. Lahkujate hulgas on palju keskealisi ja isegi pensionieelikuid. Suur osa neist ei kavatsegi enam tagasi tulla. Kas me ei peaks siiski muret tundma sellepärast, kuidas tagada parim elu eestlastele ikka oma kodumaal, kuidas luua uusi töökohti, anda hea haridus ja tagada kvaliteetne tervishoid?

Näiteid tervishoiusektorist välismaale tööle suundumise kohta tõi minu kolleeg Riigikogus Inara Luigas. Mõõdunud aastal taotles kvalifikatsioonitunnistust kokku 286 tervis-

hoitöötajat, kel oli eesmärk siirduda tööle teise riiki. Esmakordseid taotlejaid oli 254, mis on viimase kolme aasta suurim näitaja. Statistikaameti hinnangul vähenes väljarände tõttu Eesti rahvaarv 2009. aastal kokku üle 17 000 inimese ning 2008. aastal 16 000 inimese võrra. Tegu on ilmselt just nendega, kes on läinud võõrsile tööd otsima. Tartu Ülikooli demograafide hinnangul elab või töötab väljaspool Eestit umbes 130 000 eestlast.

Kui varem olid peamised väljarändajad parimas tööeas mehed, siis nüüd on nendeks ülikooli lõpetanud ja parimas tööeas naised vanuses 25-35 eluaastat. Nende puhul on oht, et välismaal luuakse pere ning jäädaksegi sinna. Nii et nüüd küll ei saa minister Juhan Partsiga nõustuda, et Eesti elanikud peaksidki ära minema ja töötama välismaal. Nad ei tule tagasi.

Meie saame siin vaid pealt vaadata, kuidas selline n-ö rahvasteränne kulgeb. Ma kinnitan, et osa sellest ongi normaalne ühiskonnaprotsess ja noored peavadki liikuma. Kuid luua võimalikele tagasilijatele head olud on meie võimuses. Võõrsile lahkumise motiiviks on palk, infrastruktuur ja hea töökeskkond.

Sotsiaalminister Hanno Pevkur vastas meie arupärimistele Riigikogus, et nad küsivad lahkumissoovi esitanud tervishoiutöötajate käest, miks nood seda tegid, kas plaanivad tagasi tulla ja mis on lahkumise põhjused. Minister tunnistas, et Eestis on ravikindlustuses väga suur puudujääk. Ravikindlustuse puudujäägi katmiseks võetakse reservidest lisavahendeid, et oleks võimalik ravikindlustusse midagi tagasi anda. Riik elab defitsiidis, ka riigieelarve tervikuna on defitsiidis.

Reservidest võetakse praegu raha juurde, et kokku oleks võimalik vähemalt 3% rohkem raha anda kui sel aastal. Minister lisas, et investeringuid sotsiaalvaldkonda on tehtud.

See ongi infrastruktuuri parandamine. Kuid seda on selgelt vähe, et hoida noori inimesi kodumaal.

(Toimetusest: L. Kaljuvee samateemaline sõnavõtt ilmus ka Virumaa ajalehes "Kuulutaja".)

KESKMÖTE:
Luua võimalikele tagasilijatele hea keskkond on meie võimuses.

nädala nupud

Raha Tallinna koolidele, raha maakoolidele

Meedias on maha hõisatud teema Tallinna Vanalinna Hariduskollegiumi (pildil) renoveerimise kohta. Linnapea Edgar Savisaar selgitas: "Vaatasin Haridusametist järele, kui palju oleme pannud juba raha Vanalinna Hariduskollegiumi renoveerimisse. Nende andmetel on gümnaasiumi hoone Vene tn 22 läinud meile maksma 56,1 miljonit krooni ja põhikooli hoone Vene tn 15 on saanud 17,3 miljonit krooni. Kokku oleme neile eraldanud 73,4 miljonit krooni. Võimalik, et tegelik summa on veelgi suurem, sest siin on loetletud vaid need kulutused, mis on tehtud Haridusameti kaudu. Tallinnas on väga vähe koole, kuhu niipalju raha on sisse pandud. Kas tõesti arvatakse, et peaks veel panema? Ja võtma rahad ära saksa gümnaasiumilt kesklinnas, vene koolilt Haaberstis ja veel mitmelt koolilt, mille remontimise peaks linn ju samuti raha panema? Mina oskan vaid nõnda küsimust püstitada."

Kesknädal võib omalt poolt lisada, et juba aastaid ootab raha ka Jakob Westholmi Gümnaasiumi juurdeehitus. Samuti vajab lisaruume Tallinna Kesklinna Vene Gümnaasium, mis töötab alles kahes vahetuses. Ka Reaalkooli väikese maja ümber on kired loõmanud juba terveid õpilaspõlvkondi. Pikisilmi linna abi ootavaid koole on veelgi – nende paljude kõrval, kel on õnne olla tänaseks juba täielikult renoveeritud. Ootaks ka koolijuhtidelt enam empaatiat ja mõistmist, et kõike korraga ei saa ka parima tahtmise juures.

Eraldi teema on veel see: kas tõesti peavad kõik Eesti lapsed siit nurgast ja sealt nurgast keskpõrandale kokku ehk Tallinna kolima, et üldharidust omandada? On ju ka kohalikes omavalitsustes üle terve riigi kulutatud tohutuid miljoneid koolihoonete ja spordisaalide parendamiseks, kuid linnakülad üha tühjenevad. Võib-olla rajaks hoopis regionaalpoliitika uuele tasemele? Sellisele, millega praegune Eestit juhtiv stagneerunud enamlaste-kelamlaste valitsusliit selgelt toime ei tule.

„Kahekõnest“ sai Reformi poliitiline tööriist

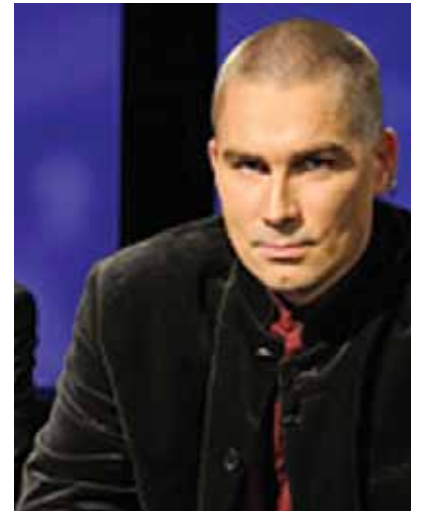
11. novembri ETV vestlussaates „Kahekõne“ vastas saatejuht Priit Kuuse (pildil) küsimustele Riigikogu aseesimees Jüri Ratas. Televaatajateni on Kuusk varem jõudnud läbi reisisaadete ja spordikommentaatorina, jättes endast avatud ja otsekohese mehe mulje. Ka tema juhitud vestlused saates „Kahekõne“ on kulgenud seni suhteliselt erapooletus õhkkonnas.

Ratase intervjuu ajal võis esimesest hetkest märgata, et Kuusk tunneb end äärmiselt ebamugavalt, on pinges ja kohmetu. Ta püüdis Ratast pealinna valitsemisega seotud kiuslike ja pahatahtlike küsimustega vaatajate silmis halvustada ning nurka suruda. Samas näis ta justkui tundvat piinlikkust küsimuste esitamisel, mis kinnitab, et need olid talle ette kirjutatud.

Pärast kolmveerandi saateaja möödumist võis märgata Kuuse olekus pingelangust – kohustuslikud küsimused, mis siis, et ebakindlal moel, said ju esitatud. Veri valgus taas tema kaamele ja ehmunud näole. Ta võis kergemalt hingata. Saate lõpuosas muutus Kuusk taas iseendaks, vesteldes Ratasega korvpallist ja pereteemadel. Ratas suutis kogu saate jooksul jääda rahulikuks, andes kogenud poliitikule väärilisi vastuseid. Milline võis olla Kuuse poolt ette kantud teravate küsimuste autorite laiem eesmärk?

Blogija kasutajanimiga *Wabariigi Värk* märkis oma sissekandes, et Reformierakonna tagatuba on vallanud teatav paanika, kui neile olulise informatsiooni kättesaamiseks on vaja kasutada manipulatsiooni avalik-õigusliku meediaga. "Nimelt pole ju täpselt neile seal selge, mida Edgar Savisaar tegelikult tahab. Tahab ta peaministriks, presidendiks või lepiks näiteks spiikri tooliga. Aga võib-olla teebki triki, ja loobub aktiivsest poliitikast. Mis siis saab sellest Reformierakonna seni vastandumisele üles ehitatud valimiskampaaniast? Arusaadav, et seda (mida Edgar tegelikult tahab) oleks hea, lausa hädavajalik, enne valimiskampaania strateegia lõplikku paikapannemist enam-vähem täpselt teada."

Ju sedasama teadmist Rataselt välja pinnida üritatigi.

HIIBUSE NÄDAL

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn,
Toom-Rüütli 3/5

Tellimine ja levi: 6 177 717
Toimetajad: 6 274 573
6 274 571
6 274 583

Toimetuse käsikirju ei tagasta.
Kesknädalas ilmunud artiklid
väljendavad nende autorite arvamust,
mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Peatoimetaja:

Urmi Reinde
urmi@kesknadal.ee

Poliitikatoimetaja:

Ivari Vee
ivari@kesknadal.ee

Uudistejuht:

Indrek Veiserik
indrek@kesknadal.ee

Toimetaja:

Tiit Maksim
tiit@kesknadal.ee

Vanaduspension: kellele ja kuidas?

Vanaduspension koosneb praegu järgmistest osadest: esiteks, põhi- ehk baasosa, mis alates 1. aprillist 2010 on 1793 krooni ja 44 senti. Teiseks, staažiosak, mis hõlmab kuni 31. detsembrini 1998 tehtud tööaastaid, kusjuures ühe tööaasta rahaline väärtus kuupensionis on praegu 67 krooni ja 94 senti. Täna töötavad inimesed staažiosakut enam ei teeni. 1. jaanuarist 1999 tööle asunud kodanikel hakkab pension koosnema vaid põhi- ehk baasosast ja kindlustusosakust. Kolmandaks on kindlustusosak, mida arvutatakse alates 1. jaanuarist 1999 ning mis sõltub konkreetse isiku sotsiaalmaksuga maksustatud töötasust.

INARA LUIGAS
Riigikogu rahanduskomisjoni liige

Eesti iga aasta keskmine töötasu on võrdsustatud aastakoeffitsiendiga 1, mille rahaline väärtus kuupensionis on igal aastal 1. aprillist muudetav suurus, praegu 67 krooni ja 94 senti.

Kui kellegi töötasu on võrdne näiteks kahekordse keskmise töötasuga, siis on töötasuks

2*12264 ehk 24528 krooni, ja tema aastakoeffitsiendiks loetakse 2 ning isik saab kindlustusosakuks 2 * 67,94 = 135,88 krooni, jne.

Kui keegi saab miinimumtöötasu, siis maksab töödandja tema eest miinimumpalgalt ka vastavat sotsiaalmaksu. Seda makstud summat võrreldakse riigi keskmiselt palgalt makstud sotsiaalmaksu summaga, ja nii saadakse kindlustusosakuks palju väiksem rahaline väärtus. Miinimumpalga juures on arvestuslik kindlustusosak mitte 1, vaid 0,35, mis rahalises väärtuses on 23 krooni ja 78 senti ühes kuupensionis.

Kagu-Eestis on statistiliselt Eesti keskmisest väiksemad palgad, seetõttu ka tulevikus teenitud pensionid on võrreldes keskmisega märksa väik-

semad. Eesti keskmine brutopalk oli 2009. aastal 12264 krooni, Harjumaal 13823 krooni ja Võrumaal 10118 krooni.

Vanaduspension baasosa ja ühe tööaasta hinne on pidevalt muutuvad suurused ning need muudatused kehtestatakse riikliku pensionikindlustuse seadusega või selle seaduse muutmise seadustega.

Kogumispensioniga liitujad saavad riiklikku pensioni vähem

Kui töötaja palgalt arvestatakse 33% sotsiaalmaksu, suunatakse sellest 13% ravikindlustuseks ja 20% riiklikuks pensioniks, mis makstakse kohe välja praegustele pensionäridele.

Riiklikus pensionikindlustuse registris säilitatakse sotsiaalmaksu infot iga isiku kohta eraldi. Reaalset raha kogumist aga ei toimu, sest sotsiaalmaksu summast makstakse pension tünastele pensionäridele välja kohe.

Kogumispension põhineb eelinfantseerimisel, mis tähendab, et töötav inimene kogub enda pensioni ise, makstes oma brutopalgast 2% pensionifondi, riik lisab sellele 4 protsenti.

Kogumispensioniga ehk II

sambaga liitujate sotsiaalmaksu 20% jagab maksuamet kahte ossa: 16% riikliku pensionikindlustuse vahenditesse ja 4% töötaja personaalsele pensionikontole, mistõttu seda osa (4%) ei maksta välja riikliku pensionina. Riikliku pensioni kindlustusosak muutub nende aastate eest väiksemaks, muutudes 20 protsendist 16 protsendiks.

Seega saavad kogumispensioniga liitujad väiksemat riiklikku pensioni, võrreldes isikutega, kes ei sõlminud lepinguid kogumispension saamiseks.

Pensioniarvestust muudetakse kokkuleppel

Keskerakond on andnud Riigikogus sisse eelnõu, millega soovatakse muuta pensionikindlustuse seadust nii, et kui pensionikindlustustasu aastakoeffitsient on väiksem kui üks ja tema eest on makstud sotsiaalmaksu vähemalt töötasu alammääralt, võrdsustatakse aastakoeffitsient ühega.

Sedalaadi seaduse eelnõu on keskerakondlased sisse andnud korduvalt, kuid valitsuspoliitikud on selle alati menetlusest välja hääletanud. Vaatame, kuidas läheb seekord.

VÕRUS PIKETT PENSIONIARVESTUSE MUUTMISEKS!

OOTAME KÕIKI
REEDEL, 19. NOVEMBRIL KELL 12.00
VÕRU LINNA KATARIINA KIRIKU
PLATSILE
(MAAVALITSUSE ETTE)
PIKETILE, MILLEGA TOETAME
PENSIONIDE ARVESTAMISE
MUUTMIST, NII ET:

1 TÖÖAASTA = 1 PENSIONIAASTA

TULGE KÕIK!!!

**EESTI KESKERAKONNA VÕRUMAA
PIIRKONNA JUHATUS**

Delfi nimetab fašisti juhtideoloogiks

Esmaspäevases Delfis ilmus artikkel, mis nähtavasti kõigil eestlastel sapsud värisema võttis. „Vene ideoloogia: kui USA-ga midagi juhtub, okupeerime jälle Balti riigid“. Just sellise pealkirjaga oli läti Delfist tõlgitud intervjuu, mille oli teinud keegi Konstantin Ameljuškin Aleksandr Duginiga, keda eestikeelne Delfi Venemaa valitsuse geopoliitiliseks peaideoloogiks tembeldas.

Jah, selline vene filosoof, sotsioloog ja politoloog, kusjuures vägagi tark inimene, on Venemaal tõepoolest olemas. Vähe sellest, too filosoofiateaduste kandidaat töötab professorina Moskva Riiklikus Ülikoolis. Samas on aga Dugin tuntud oma radikaalsete vaadete poolest. Ta oli koos hr Limonoviga natsionaal-bolševistliku partei asutaja. Jah-jah, need olid nood paljaks-põetud peadega mustsärklased, kes tihti omadega sassi

läksid ja millegipärast vaheldumisi „Heil Hitler!“ ja „Elagu Stalin!“ skandeerisid. Neid kutsuti veel „limonovlasteks“. Kuna ka Dugini vaateid loetakse fašistlikeks või fašismile lähedasteks (vt ka *Wikipedia.org*), on äärmiselt naiivne arvata, et too mees esindab valitsuse ametliku ideoloogiat. Samamoodi võiks ju valitsuse peaideoloogideks nimetada ka teist äärmuslaste juhti Žirinovskit või marukommunist Zjuganovit.

Valitsuse kulaarides liikuv seisukoht on aga enam-vähem selline, et mitte keegi ei taha toita muiduleivasööjaid, nagu ütles mulle üks Moskva ajakirjanik, kellel palusin Dugini väljaütlemisi kommenteerida.

Äärmiselt kurb on, et selliseid arvamuse avaldusi kasutatakse inimeste hirmutamiseks ja manipuleerimiseks, eriti kui mõelda veel ühele asjale. Ei tea, miks oli too intervjuu terve esmaspäevase päeva kõrvuti artikliga, kus räägiti sellest, et Savisaare populaarsus vene keelt kõnelevate inimeste seas aina kasvab? Vägisi jääb mulje, et selline naabus pole hoopis mitte juhuslik.

Ivari Vee

Ester Tuiksoo astus Keskerakonda

Veel viimaseid Rahvaliidu liikmeid Riigikogus, endine põllumajandusminister Ester Tuiksoo (pildil) liitus Keskerakonnaga, sest see partei on tema sõnul ainus poliitiline jõud, kes suudab seista maarahva eest.

„Rahvaliidul on jäänud jõudu väheks, et kaitsta maaelu. Olen keskendunud maaelu küsimustele ja leian, et ainus võimalik viis neid ideid edasi kanda on liituda Keskerakonnaga.“

Tuiksoo lisas, et maaelu kaitsvad eelnõud, Maarahva V Kongressi oktoobris ja 11. novembril Keskerakonna algatusel Riigikogus riiklikult tähtsa küsimusena toimunud maaelu arutelu näitavad, et Keskerakonnal on jõudu ja tahet seista Eestile üliolulise valdkonna eest.

Keskerakonna peasekretär Priit Toobal kommenteeris Tuiksoo tulekut kinnitusega, et nad on pidevalt, eriti aga viimasel ajal teinud palju koostööd, korraldades ühiselt maarahvakongressi ja Riigikogu arutelu ning üheskoos otsinud maal elavate inimeste küsimustele vastuseid ja muredele lahendusi.

„Mul on hea meel, et erakonnaga liitus põllumajanduse ja regionaalpoliitika spetsialist,“ lisas Toobal.

Tuiksoo kutsus Keskerakonda ja Rahvaliitu pidama koostöö- ja ühinemiskõnelusi.

Ester Tuiksoo oli põllumajandusminister aastail 2004–2007. Varem oli ta Põllumajandus-Kaubanduskoja esimees. *Kn*

Euroopa on kuulutanud pankadele sõja

Nagu kirjutas 9. novembri E24 Majandus, on Saksamaalt alguse saanud üleskutse 7. detsembril pankadest kogu raha välja võtta eriti populaarseks saanud just Prantsusmaal. Nüüdseks on see idee kanda kinnitanud veel mitmes Euroopa riigis.

Kuna Prantsusmaa protestid riiklike kokkuhoiumeetmete vastu pole edu toonud, on uueks löögisihiks võetud pangandus, ning hetkel on protestimõttega ühinenud üle 9000 inimese.

Müncheni majandusinstituudi majandusteadlase Klaus Abbergeri sõnul pole teada, kui hullusti raha väljavõtmine pankadele mõjub.

Pangajooksud võivad olla väga ohtlikud. Kui inimesed tahavad korraga välja võtta rohkem sularaha, kui panga varakambri parajasti on, läheb pank pankrotti. Kui pank läheb pankrotti, viib see omakorda

üleüldise paanikani – üha enam inimesi tahab oma raha kätte saada.

Abberger ütles, et see, kui hullusti 7. detsember Euroopale lõpeb, sõltub asjaolust, kui hästi pangad selliseks olukorraks valmistuvad.

„Panganduse hävitamine on suurem kahju, kui pankuritele makstavad priskeid palgad ja boonused. Pankade eesmärk on raha liikvel hoida, intresse teenimata süsteem ei toimi,“ vahendab Abbergeri sõnu jetzt.de.

Lisaks Prantsusmaale ja Saksamaale jagub rahavõetule toetajaid ka Kreekas, Hollandis, Suurbritannias ja Itaalias, teatas E24.

Põhja-Tallinna noortekogul uus esimees

Pühapäeval, 14. novembril toimus Salme Kultuurikeskuses Keskerakonna Põhja-Tallinna piirkonna noortekogu aastakoosolek. Kohalviibijaid tervitasid Tallinna abilinnapea Deniss Boroditš, Põhja-Tallinna linnaosa vanem Karin Tammemägi ja vanema asetäitja Olga Ivanova, Keskerakonna Noortekogu aseesimees Vladimir Svet. Kõigilt esinejatelt jäid kõlama tunnustus- ja kiidusõnad noortekogu senisele tööle.

Ühehäälselt valiti Keskerakonna Põhja-Tallinna piirkonna noortekogu uueks esimeheks Jevgenia Kirilova (pildil). Ta on juba pikemat aega aktiivselt ja kohusetundlikult osalenud noortekogu töös ning andnud oma panuse selle edendamise. Noortekogu tahab tegutseda senisest veel paremini ja julgelt vastu minna lähenevatele valimistele.

KE Põhja-Tallinna piirkond tänab endist noortekogu esimeest Aleksandr Kukke tehtud töö eest ning soovib värskete noortekogu esimehele jõudu ja jaksu.

Karin Pops,
Keskerakonna Põhja-Tallinna piirkonna esimees

Ametiühingute Keskliidu ettepanekud poliitikujuendamiseks aastatel 2011–2015

Inimesed on ühiskonna suurim väärtus. Eesti vajab kõigis eluvaldkondades poliitika, mille eesmärk on inimväärne elu kõigile ühiskonnaliikmetele ning mis tagavad tasakaalustatud ja sotsiaalsete konfliktideta arengu.

Eesti Ametiühingute Keskliit on veendunud avaliku ja argumenteeritud diskussiooni vajaduses ja kasulikkuses, et jõuda laiapõhjalise ühiskondliku kokkuleppeni nii selles, milliseid avalikke teenuseid ja millises mahus ühiskond vajab, kui ka nende teenuste rahastamise moodustes ja allikates.
EAKL kutsub kõiki kodanikuühendusi aktiivselt osalema nende, Eesti tulevikule võtmetähtsusega küsimuste aruteludes.

Tööhõivepoliitika

Keskne eesmärk peab olema selliste uute kvaliteetsete töökohtade loomine, kus luuakse suurt lisandväärtust ning mida iseloomustavad kõrge tootlikkus, hea palk ja tervislik töökeskkond, samuti töötajate eneseteostuse võimalused. Sellest lähtudes tuleb edasi arendada asjakohaseid tugimeetmeid, sh vähendada madalalpalgaliste töötajate maksumõnet.

Vaja on suurendada aktiivse tööpõlitiika rahastamist, eraldades tööhõivepoliitika teostamiseks 2011. a. vähemalt 800 miljoni krooni, 2012. a. aga 1 miljard krooni. Kiiresti tuleb teha lõpp pika aja jooksul tekitatud olukorrale, et Eesti kulutab aktiivsele tööpõlitiikale kõige vähem Euroopa Liidu liikmesriikidest, mõelduna nii osakaaluna SKP-st kui ka ühe töötaja kohta. On vaja kolmepoolselt kokku leppida seadusemuudatustest, mis on vajalikud bürookraatlike barjääride likvideerimiseks tööhõive aktiivmeetmete teostamisel.

Elukestev õpe on kasvava teadmestepõhise majanduse vältimatu eeltingimus, kuna vajab kõrgesti kvalifitseeritud ja pidevalt arenevat tööjõudu. Töötajate tööalase täiendõppe rahastamises peab suurendama töötajate kui otseste kasusaajate panust, investeeritud inimvarasse tuleb vabastada erisoodustusmaksust.

Kriisiolukordade jaoks tuleb välja töötada tööturuteenuste komplekspakett majandusraskustes ettevõtetele, mis lähtuks konkreetse ettevõtte vajadustest ja ühildaks eri poliitikameetmeid, aidates säilitada töökohti ning ettevõtetel rasked ajad üle elada. Lähiaastatel tuleb läbi viia põhjalik uuring tööturu riskirühmade spetsiifiliste koolitusvajaduste kaardistamiseks (arvestades perspektiivseid rakendusvaldkondi, vajalikke koolitusmahte ja riigieelarve rahaliste vahendite prognoosi). Ametiühingud teevad ettepaneku sõlmida uuringu tulemustest lähtudes hiljemalt 2013. a. kolmepoolne kokkulepe niisuguste poliitikameetmete kujundamiseks, mis tagaksid riskirühmade juurdepääsu riigi rahastatud

tööalasele koolitusele ning lähtuks nende vajadustest ja tööturu ootustest. Ühtlasi tuleb teha asjakohased täiendused elukestva õppe strateegiasse.

Töösuhted

Peame vajalikuks taastada ametiühingute, töötajate ja valitsuse regulaarsed kolmepoolsed läbirääkimised tööturu osapoolte jaoks tähtsates küsimustes, seades eesmärgiks probleemide lahendamise konsensussega – see eeldab aga poliitilise tahte olemasolu ja soovi edendada kokkulepetele rajatud tasakaalustatult arenevat ühiskonda.

Soovime alustada 2011. a. jaanuaris kolmepoolset läbirääkimisi töölepingu seaduse täiendamiseks ja parandamiseks, sh sätestades:

- töhusama kaitse rasedatele, väikelaste vanematele, usaldusisikutele ja teistele töötajate valitud esindajatele;
- töölepingu ülesütlemiss avalduse kirjaliku vormi nõude;
- põhimõtte, et sisulise põhjendusega ülesütlemiss avaldus on tühine;
- töövaidlustes vabastuse riigilõivust kõigile töötajate nõuetele töölepingust tulenevate hüvitiste maksmiseks;
- rangemad sanktsioonid töölepingu ebaseadusliku ülesütlemiss juhtudeks.

Peame oluliseks kujundada riigi poliitikat laiendatud kollektiivlepingute rolli suurendamiseks tööelu korraldamisel, kuna sotsiaalpartnerid tunnevad tööelu praktilisi probleeme kõige paremini ning on pädevad leidma kõige sobivamaid ja paindlikke lahendusi.

Kutsume töötajate ühendusi sõlmima haruametiühingutega laiendatud kollektiivlepinguid eesmärgiga suurendada töötajate kaasatust ja kindlustunnet, muuta konkurents ausamaks ja läbipaistvamaks, kujundada nüüdisaegsed palgasüsteemid. Ettevõtteidemoakratia arendamiseks on hädavajalik heas usus täita informeerimise ja konsulteerimise kohustust, samuti kaasata ametiühingute esindajad suurettevõtete nõukogudesse.

Viivitusest on vaja tühistada avalike teenistujate täielik streigikeeld, mis on vastuolus Eesti poolt ratifitseeritud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) konventsioonidega. Ühtlasi on hädavajalik kehtestada kiire ja tõhus vahekohtumehhanism nende avalike teenistujate palgavalduste lahendamiseks, kelle streigitoimete piiramine on põhjendatud ja kooskõlas rahvusvahelise tööõigusega. Solidaarsusstreikide regulatsioonist tuleb kaotada ajapiirang, mis on sisuliselt mittevajalik ning samuti vastuolus ILO konventsioonidega.

Peame vajalikuks tugevdada Tööinspektsiooni rolli töösuhete erapooletu järelevalve teostajana, eraldades selleks vajalikud täiendavad vahendid. Tähtsaks ILO põhimõtetest tulenevat kohustust tagada töövaidluste kiire, lihtne ja odav lahendamine, on vaja 2011. a. luua 3 uut töövaidluskomisjoni ning korral-

dada tööinspektorite ja kohtunike põhjalik koolitus uue töölepinguseaduse teemadel.

Palgapoliitika

Eesti vajab ettevõtluses ja riigisektoris palgapoliitikat, mis välistab nii kvalifitseeritud tööjõu lahkumise kodumaalt kui ka vajaduse sisse tuua võõrtöötajad, mis pikemas perspektiivis oleks ühiskonnale suur lisakoormus.

Vabanemine odava tööjõu ja madalate palkadega maa mainest peab olema Eesti töötajate, riigi ja töötajate ühine eesmärk, sest teadmismajanduses võrdub odav töö madala kvaliteedi ja ebaprofessionaalsusega. Kõrgemat tööviljakust ja suuremat lisandväärtust suudavad pakkuda üksnes väärtustatud töötajad.

Töötasu üleriigiline alammäär tuleb muuta tõeliselt äraelamist võimaldavaks palgaks, tõstes selle 60 protsendini keskmisest palgast. See aitab vähendada ebaidilguselt suuri ja põhjendamatuid vahesid kõige madalamate ja kõige kõrgemate palgade vahel, samuti luua olukorra, kus tööl tasub käia ning töötav inimene ei pea taotlema toimetulekutoetust. Ühtlasi väheneb pensionieas ähvardav vaesusrisk.

Eesti töötajate väärtustamiseks tõeliselt motiveerivate palgasüsteemide abil on vaja kollektiivlepingutes kokku leppida töö väärtusest lähtuvad töötasu alammäärad nii era- kui ka avaliku sektori jaoks. Põhipalk peab moodustama vähemalt 70 protsenti töötaja kogutöötasust ning kõik palgasüsteemi osad ja nende maksmise tingimused peavad olema töötajatele teada. Võitlus palgadumpinguga vastab otseselt ka riigi ja töötajate huvidele, suurendades sisemaist nõudlust ja maksulaekumisi ning toetades

ausat konkurentsi.

Töötasu suurus tuleb kõigil töödel seada otsesesse sõltuvusse töötaja väljaõppes ja kvalifikatsioonist. Mis tahes üleskutsetest paremini väärtustab haridust kokkulepe, millega kehtestatakse töötasu üleriigiline alammäär kõrgharidust nõudvatel ametikohtadel töötajatele. Välja on vaja töötada ja ellu viia meetmete pakett, mis aitab vähendada naiste ja meeste palga erinevusi ning tagab võrdse palga võrdse või võrdväärse töö eest.

Läbipaistvaks tuleb muuta riigiteenistujate ja valitsusasutuste hallatavate riigiasutuste töötajate palgakorraldus, suurendades sarnaselt erasektoriga oluliselt astmepalga osatähtsust töötaja kogupalgas.

Sotsiaalne turvalisus

Eesti riik peab omaks võtma põhimõtte, et sotsiaalne turvalisus pole luksus, vaid elementaarne tugi, mille ühiskond on kohustatud tagama kõigile inimestele. Eesti madalad sotsiaaltoetused on tekitanud olukorra, kus nende mõju vaesusriski vähenemisele on üks madalmaid Euroopa Liidus. Esmatähtis on suurendada sotsiaalkindlustuse sisetulekuid. Sotsiaalkulude kärpimise asemel tuleb kokku leppida jätkusuutlikud lahendused ja olla valmis maksta suurema turvatunde eest.

Hiljemalt 2012. a. on vaja jõustada tööõnnetus- ja kutseshahuskindlustus, mis motiveerib ettevõtteid parandama töökohanduse, aitab parandada elanikkonna tervist, leevendab survet ravikindlustuse ja riikliku pensionikindlustuse eelarvele ning tagab töövõime kaotanud inimestele õiglase ja otseselt palgast sõltuva asendussissetuleku, luues üht-

lasi eeldused inimeste püsimumiseks tööhõives senisest pikema aja jooksul. Ravikindlustuses on vaja tagada esmatasandi tervishoiuteenused ka ravikindlustusega hõlmamata inimestele, mis aitab perspektiivis kokku hoida tervishoiukulutusi, parandab elukvaliteeti, pikendab tervelt elatud aastaid ja kokkuvõttes suurendab töötajate pakumist.

Lühendada tuleb ravijärjekordi ning vähendada patsientide omaosalust tervishoiuteenuste ja retseptiravimite eest tasumisel, mis Eestis on üks Euroopa Liidu

kõrgemaid.

Ravikindlustuse tulubaasi laiendamiseks peab riik hakama täitma endale seadusega võetud kohustust riigieelarvest rahastada tervishoiuteenuste osutajate ehitiste kulumit.

Töötuskindlustuses on esmatähtis vähendada töötute vaesusriski, mis Eestis on Euroopa Liidu kõrgeim. Selleks tuleb hakata täitma 23. aprilli 2008. a. kolmepoolset kokkulepet, tõstes töötuskindlustuskahvitise 70% ja 50% tasemele. Juba 2011. a. peab riigi töötutoetus suurendama poolt alampalgani. Viivitusteta on vaja kolmepoolselt kokku leppida sammutuskindlustuskaitse laiendamiseks ja paindlikumaks muutmiseks:

- seadustada kriisistandards komplekspakett, mille puhul töötaja töösuhte ajutiselt raskustes ettevõttega säilib, töötaja saab töötukassast lisaks hüvitisele ka ettevõtte vajadusest lähtuvat koolitust;
 - sätestada võimalused töötuskindlustushüvitise ja töötutoetuse paindlikuks maksmiseks, eesmärgiga paremini motiveerida töötute minekut tööle;
 - pikendada töötuskindlustushüvitise ja töötutoetuse maksmise aega vähemalt pensionieelses eas töötutele.
- Pensionikindlustuses on esmatähtis suurendada solidaarsust riiklikus pensioniskeemis, kehtestades senisest õiglasema pensionivalemi, mis väärtustaks tööd ja lõpetaks valdava enamiku kindlustatute pensionikoefitsientide järjekindla vähenemise. Võimaldada väärika vananemise toetamiseks kohustusliku kogumispensionile väljamakseid samast hetkest, kui inimene siirdub riiklikule pensionile.

Maksupoliitika

2008. a. puhkenud finants- ja majanduskriis tõi teravalt esile Eesti senise maksupoliitika suutmatuse tagada piisavad vahendid nii inimestele kui ka ettevõtetele oluliste avalike hüvede (haridus, infrastruktuur, sotsiaalne turvalisus jmt) toetamiseks rahastamiseks.

Eestis kehtiv maksusüsteem ei aita vähendada ebavõrdsust ühiskonnas. Meie üldine maksumõnetus on madalam Euroopa keskmisest, tööjõumaksud aga Euroopa Liidu keskmisel tasemel. Eestis on Euroopa madalaim ettevõtlus- ja tegelik maksumõnetus ning kapitalimaksude väiksem osakaal riigi maksumõnetuses. See tingib madalalpalgaliste rühmade suhtelisel kõrge maksumõnetuse, samas kui suure sissetuleku saajad maksavad oma tulust eelarvesse tunduvalt vähem kui solidaar-

ÜHISELT: Keskerakonna kokkukutsutud meelevälvusel 1. mai 2010 Toompea platsil kanti samu loosungeid, mida peaksid kandma oma võimsatel demonstratsioonidel ka ametiühingud. Siinrükitud dokument näitab, et julguse poole ollakse teel. Foto Ivari Vee

tikate

Ajakirjanikud, poliitikud ja mustanahalised pole ühte nägu

semates heaoluriikides. Eesti vajab põhimõttelist pööret maksupoliitikas, mis peab lähtuma ühiskonna kõige tähtsamatest väärtustest: sotsiaalsest õiglusest, solidaarsusest, vajadusest luua kõigile inimestele tingimused heaoluks ja arenguks (sh tagada kvaliteetsete avalike teenuste kättesaadavus kogu elanikkonnale, sõltumata elukohast või sissetulekust). Maksupoliitika peab tõhusalt lahendama või leevendama sotsiaalseid probleeme, arvestades Eesti rahvusvahelisi kohustusi (sh Euroopa Liidu kehtivaid sotsiaalse turvalisuse standardeid). Eesti vajab maksupoliitilisi meetmeid, mis aitavad juhtida majandust – motiveerides kiire kasvu ajal säästmist ja vältides majanduse ülekuumenemist, majanduskasvu pidurdumise või majanduslanguse tingimustes seevastu soodustades säästude kasutamist. EAKL peab oluliseks, et 2011. a. Riigikogu valimiste järel moodustatav valitsus viiks ellu järgmised maksupoliitilised muudatused:

- Taastada ettevõtte tulumaks, mis märkimisväärselt suurendab riigi maksubaasi ja maksulaekumisi, vähendades tulude väljavõtmist Eestist.
- Suurendada füüsiliste isikute tulumaksu progressiivsust, vähendades madalapalgaliste töötajate maksumäära ning suurendades kõrgete sissetulekute maksustamist. Madalapalgaliste maksukoormuse langetamine aitab kasvada ka tööhõivet.
- Laiendada kapitali/omandi maksustamist, nähes seejuures ette erisused iga inimese põhieeluaseme maksustamisele.

Majanduspoliitika

Peame vajalikuks kujundada tõhusad sihtprogrammid ja meetmed, mis tagaksid Eesti majanduse konkurentsivõime kasvu, tuginedes tehnoloogia arengule ning majanduse struktuuri selliste muutustele, mis suurendavad toodete ja teenuste teadmismahukust ning tõstavad Eesti kõrgemale rahvusvahelises väärtuste loomise ahelas. Ausa konkurentsi soodustamiseks tuleb muuta riigihangete korraldust nii, et see motiveeriks ettevõtteid tegutseda kõrge sotsiaalse vastutustundega. Selleks tuleb seadustada peatöövõtja täisvastutus – sh vastutus selle eest, kuidas kõik alltöövõtjad täidavad töötõhuvõid ja tööhutuse nõudeid, samuti teisi tööõigusakte ja maksuseadusi.

Kimmitatud EAKL juhatase 02.11.2010.a. otsusega nr 49-1

Nii erakondade kui ka eraettevõtete, nii kogu riigi kui ka eraisiku edu ja ebaedu võib mõõta väga mitmel viisil. Erinevad mõõtmisviisid annavad erinevaid tulemusi.

Lihtne näide – kasv ettevõtluses. Mida võrrelda? Kas tulemusi võrdluses eelmiste perioodidega või tulemusi võrdluses turu keskmise kasvu või langusega?

PRIIT TOOBAL
Keskerakonna peasekretär

Tippsportlasele ja harrastussportlasele on maratonil hoopis erinevad eesmärgid. Kas edemine karjääriradadel, ametikõrgendus juhtivale kohale on ikka hea uudis, kui inimese jaoks on esikohal perega ühiselt veedetud aeg ning töö- ja puhkeaja eluterve tasakaal? Ka erakondade ja riigi edu võib mitmeti mõõta. Mina tooksin kolm mõõdikut ja vaataks, kuidas on kahel erakonnal selles valguses läinud. Esiteks, kui võrdlused on suudetud oma põhimõtteid ellu viia? Teiseks, kui hästi on läinud valimistel? Kolmandaks, mida näitavad praegused reitingud?

Oma põhimõtete elluviimine

Kahjuks domineerivad poliitikaanalüütikute arvamused peamiselt kaks mõõdu – jooksev reiting avaliku arvamuse küsitlustes ja reaalse valimistulemus. Kuhu jääb n-ö oma valijate huvide esindamine, oma maailmavaate ja põhimõtete elluviimine? Sellega kultiveeritakse ammu ajast ja arust usku, et poliitikud toimetavad vaid järgmisi valimisi silmas pidades. See on samasugune stereotüüp nagu väited, et kõik mustanahalised tantsivad hästi ja ajakirjanikud huvituvad vaid sellest, et pealkiri “müüks”. Ajakirjanikke, poliitikuid ja mustanahalisi on ju erinevaid. Eesti Päevalehe arvamustoimetaja Mikk Salu kirjutas 3. novembril, et Reformierakond pole suutnud valitsuses püsides kindlustada oma peamiste poliitiliste seisukohtade elluviimist. Mille eest on Reformierakond alati seisnud? Konservatiivne eelarvepoliitika, madalad ja lihtsad maksud. Maksukoormus on tõusnud. Käibemaksu ja aktsiise on tõstetud, samuti töötuskindlustusmaks. Riigi maksukeskkond on ebastabiilne, ettearvamatu. Tasakaalus eelarve põhimõttest on loobutud.

Selle kõige võib veel kuidagi ajada kriisi süüks. Aga konservatiivne eelarvepoliitika? Mitu korda pidi Ansipi valitsus ümber tegema 2009. aasta eelarvet? Miks see paber üldse vastu võeti? Miks ei usutud negatiivseid prognoose? Miks pakuti üle?

Reformierakond ei suuda oma põhimõtteid ellu viia

Keskerakond on viinud pealinnas ning neis omavalitsustes, kus võimalik, ellu just nimelt seda poliitikat, mida valimistel lubas, täites oma valimislubadused. Keskerakond on täitnud ka osa Reformierakonna valimislubadusi. Meeldib või mitte, aga Savisaare eelarvepoliitika Tallinnas on osutunud märksa konservatiivsemaks ja ettevaatlikumaks kui Ansipil riigi tasandil. Pealinnas eelarveid ei ole tulnud eelarveaasta kestel samamoodi kärpida nagu riigieelarvet ning Tallinn opereerib defitsiidita, positiivse eelarvega.

Reitingud

On mehi, kellele meeldib võrrelda erinevaid asju. Võrrelda võib ka reitinguid. Reformierakond on kasvava toetusega erakond, räägitakse. Kas ikka on? Juhan Kivirähk selgitas hiljuti Eesti Päevalehes, kuidas uuringufirma Emor tulemusi on tõlgendatud mitme kuu jooksul täiesti meelevaldselt. Reformierakonna toetust näidatakse tõusvana, kuid see on tegelikult püsitud samatasemelisena. Meedia ja Emori ühine väike pettus on muidugi korda läinud, kuid kas see pole reformistidele hoopis karuteene? Ärgem unustagem, et uuringufirma toodetud reiting on umbes sama “köva” näitaja kui mis tahes teine prognoos või hinnang. Millist kena majanduskasvu meile 2007. aastal aastateks 2008–2009 ennustati...?! Kes tahab, võib võrrelda – 2009. aasta Europarlamendi ja sügiseste kohalike valimiste eel erines Reformierakonna tegelik tulemus ühe Eesti suurima uuringufirma mõõdetud reitingust kohalikel valimistel kuni kaks korda ning eurovalimistel mitte palju vähem.

Valimistulemused

Kuna reitingud pole usaldusväärsed, vaatame reaalseid va-

limistulemusi. 2009. aastal sai Ansipi Reformierakond lüüa kahel korral. Euroopa Parlamendi valimistel lubati võtta 3 kohta, saadi üksainus. Kohalike omavalitsuste valimistel lubati võita Tallinnas ja kukutada Keskerakond – selleks muudeti valimisi reguleerivaid õigusakte enesele justkui soodsamaks –, ja ikka ei õnnestunud. Reformierakonna linnapea kandidaat (kogu lugupidamise juures) sai ligi kümme korda vähem hääli kui Keskerakonna esimees Edgar Savisaar, kes jätkab Tallinna linnapeana. Tallinn Tallinnaks, neid linnu ja valdu, kus Reformierakond kaotas oma positsioonid, on lugemata hulk. Keskerakond võitis kohalikel valimistel üle Eesti ja kaheksakordistas oma esinduse Europarlamendis.

Eesti edu

Küsimus on: mis saab edasi? Reformierakonna ja IRL-i ettekujutus sellest, mida me lähimatel aastatel vajame, erineb väga oluliselt Keskerakonna ja ka SDE omast. Valitsusparteide jaoks on

gistreeritud tööpuuduse võtmes jne. Keskerakonna lähenemine pole mitte ainult nüansirikkam, vaid meile on makronäitajatest märksa olulisem erinevate ühiskonnagruppide tegelik ja käegakatsutav heaolu. Siin me põrkamegi paremerakondadega paratamatult kokku ja nii ongi kogu meie poliitika sedavõrd konfliktne, et vaidlused parlamendis kisivad tihti isiklikuks.

Me ei tohi lasta hiilivalt tasuliseks muutuda kõrgharidusel ja tervishoiul. Me ei saa suhtuda väljarändesse kui paratamatusse. Me ei või tegevusetult pealt vaadata, kuidas turumajanduslik loogika suleb täna maapoed, postkontorid ja bussiliinid, mille tagajärjel satub ohtu eestlaste maalähedane eluviis.

Lihtne majanduskasv ei tähenda veel heaolu kasvu, nagu statistiline palgakasv ei tähenda, et kõigi palgad kasvavad. Statistiline vaesus ei väljenda veel kogu lootusetut olukorda, milles elab suur, liiga suur osa meie kaasmaalastest. Me ei tohi lasta hiilivalt tasuliseks muutuda kõrghari-

kaubad on kõige kiiremini kallinemas, mis teeb tuhandetele inimestele igapäevase toimetuleku väga raskeks. Me ei saa leppida ametliku tööpuuduse vaikse alanemisega. Peame nägema ka seda, et statistilise tööpuuduse õrna languse taustal on pikaajalise ja püsiva tööpuuduse järsk kasv, mis ohustab riiki rängalt, kui me seda kohutavat trendi ei suuda otsustavalt pöörata.

Mõistame, et peale lihtsa perioodilise majanduskasvu ja isegi tasakaalus eelarve moodustavad eesmärgid, mida tuleb riigina saavutada, kireva spektri. Isegi majanduskasvule peab esitama täiendavaid nõudmisi. Meil pole vaja iga-sugust kasvu, vaid sisulist ja mitmepalgset arengut

KESKERAKOND TÄITIS VALIMISLUBADUSE: Õpilased üle Eesti saavad kuni põhikooli lõpuni koolis (samuti kutsekoolis) tasuta süüa, mis oli Keski pikaajaline valimis lubadus. Kui Keski oleks valitsuses, pikendataks tasuta koolitoitu gümnaasiumisse. Kuid Reformierakonna ning Isamaa ja Res Publica Liidu valitsuse ajal kerkinud aktsiisid ja käibemaks on tõstnud teravalt üles küsimuse koolitoidu kvaliteedist, sest enam ei jätku raha väärtuslike toiduainete jaoks.

Pildil söögivahetund Ilmatsalu põhikoolis tänava kevadel. Foto: Urmi Reinde

kesksel kohal agregeeritud makromajanduslikud näitajad ja n-ö lihtne majanduskasv – võrdlus eelmise perioodiga. Kogu nende teooria püsib usul, et üldisest kasvust piisab ning et sellest tuleneb automaatselt ja vältimatult ka kodanike heaolu kasv. Hindu ja tööpuudust vaadeldakse samuti kõige üldisemalt – inflatsiooni tervikuna, tööpuudust vaid statistilise re-

dusel ja tervishoiul. Me ei saa suhtuda väljarändesse kui paratamatusse. Me ei või tegevusetult pealt vaadata, kuidas turumajanduslik loogika suleb täna maapoed, postkontorid ja bussiliinid, mille tagajärjel satub ohtu eestlaste maalähedane eluviis. Me ei saa kehitada õlgu, vaadates inflatsiooni üldnäitajat, vaid peame süvenema – ning tunnustama, et just esmatärke-

majanduses. See on tasakaaluka Keski ja parempoolse Reformi tegelik erinevus. See on ka valijate valik märtsis 2011 – kummale nad mandaadi annavad.

Eesti Päevaleht keeldus loo avaldamisest, sest see olevat liiga tüüpiline valimiskampaania-lugu, mida ei taheta valimiskampaania ajal avaldada.

noloogiliselt tipptasemel stuudio

Näiteks tegin „Palati nr. 6“ täielikult digitaalsena – kogu materjal võtab ruumi umbes tavalise taldriku jagu. See on nagu DVD, ainult natuke suurem. Samas olen ka vanamoodne režissöör – lasin endale negatiivkoopia teha. Kui varem võttis üks film enda alla umbes kuus lindikasti, siis tänane digikoopia mahub väikesesse kohvrisesse. Samas ootab alles ees tõeline revolutsioon: pole vaja isegi digitaalkoopiat teha, võid signaali otse kinodesse edastada. Siin tekib muidugi selline moment: kui saadad näiteks Los Angelesest signaali Moskvasse, siis katad sellega

Võin kindlalt öelda, et tänane „Mosfilm“ on nõukogudeaegsest oma kümme korda parem.

peaagu kogu maailma. Siin peitub muidugi teatud globaliseerumine.

Aga kuidas on filmide tasuvuse kontrolliga?

Raha mõttes probleem puudub. Euroopas kehtivad juba aastaid elektroonpileti-süsteem. Olen kindel, et see on ka teil. Meilgi on elektroonpiletid, aga kuhu raha kaob, pole teada. Euroopas aga juba ei peta — kõik on täielikult kontrolli all. Tehnoloogiliselt on uus digisüsteem revolutsiooniline. Enam pole vaja filmilindil koopiaid teha ja kohale toimetada. Filmimajandus hakkab olema hoopis teistsugune.

Oli aeg, kui tekkis tunne, et kino hakkab tasapisi väljasurema. Nüüd on tulnud kodukinod, LED-LCD süsteemid jne. Täna on meil olemas juba ka 3D-telerid. Inimesel võib kaduda igasugune huvi kinos käia.

Minul kui filmitootjal on, ausalt öeldes, ükstatkama, kus inimene minu tehtud filmi vaatab. Peaasi, et ta vaatab. Teeb ta seda kinos, kodus, kusagil lennukis või ööklubis, see pole minu asi. Vastupidi, ta vaatab minutehtut rohkem, ja see mulle meeldib. Samas olen kindel, et kinod ei kao ka kuhugi.

Publik, tõsi küll, nooreneb. Noortele inimestele meeldib kinos käia, kasvõi seepärast, et seal kohtuda sõpradega, kurameerida. Noored ei kao kinost kuhugi.

Kas teile ei tundu, et tõepoolest kvaliteetseid filme jääb aina vähemaks? Et visuaalsete efektide arenguga muutub sisu aina primitiivsemaks?

Loomulikult. Olen märganud, et nii kahju kui see ka poleks, noored muutuvad aina rumalamaks. Mulle tundub põhjus olevat selles, et nad enam ei loe. Kindlasti on see seotud ka filmide kvaliteedi langusega. Mul tuleb vahel hirm peale isegi oma lastega rääkides, sest suhtleme justkui erinevates keeltes. Räägin neile midagi ja näen, et nad lihtsalt ei saa minust aru, sest neil puuduvad teatud interpretatorid, isegi vaatamata sellele, et olen neid omal ajal ka lugema sundinud. Noh, loomulikult nii palju, kui mul on olnud jõudu neid sundida. Suurem osa noori ei loe midagi ja ka ei huvitu praktiliselt millestki. „Milleks lugeda?“ ütlevad nad. „Vandatakse film, vaatan selle ära ja saan oma info kätte.“

Samas tehakse näiteks Ameerika filmid äärmiselt primitiivsed. Alguses leidub tavaliselt näiteks selline tekst: on 2067. aasta, planeetide vahel käib sõda, jne. Samasugune tekst on ka ajalooliste filmide ees. Et 1939. aastal algas Teine maailmasõda ja selle päästis valla Adolf Hitler. Miks? Sest noored ei tea, mis asi on Teine maailmasõda ja kes oli Adolf Hitler. Meilgi paistab asi just sinna poole liikuvat. Samas märkan, et on tekkinud eriti erudeeritud noorte seltskond, kes loeb ja uurib kõike. Neile pakub kõik huvi. Kord oli mul üks produtsent, kes ütles, et maailma muudab 5 protsenti inimesi. Tõepoolest! Enne revolutsiooni oli Venemaal tohtu kirjaoskamatus. Kes olid siis need, kes lugesid Puškinit, Gogolit, Tolstoid või Dostojevskit? Neid luges kümme protsenti inimestest ja nemad muutsidki Venemaa ajalugu. Arvan, et kui tol ajal oleksid olnud seriaalid ja blokbasterid, oleks 90 protsenti rahvast neid vaadanud ja oma maailmapildi kujundanud – just nagu tänapäevalgi. Samas oleks globaalses mõttes kõik samamoodi olnud.

Kordan veelkord: täna on olemas äärmiselt eksklusiivsed noored, kes kõigest huvituvad, kõike uurivad. Rahvamassides aga on – nagu oli, nii on ka täna, mis siin ikka teha...

Kuidas teile tundub: kas filmiloojate ettevalmistamise tase on tõusnud või langenud?

Venemaal on see kohe kõvasti langenud. See on tõsine probleem. Kaksikümmend aastat on seda süsteemi lõhutatud. Kunagi oli GIK (Riiklik Kine-

matograafia Instituut) äärmiselt kõrge tasemega õppeasutus. Maailmatasemel kool. Täna seal enam sellist haridust ei saa. Sealt tulevad inimesed, kes kohe üldse midagi ei oska.

Mis on see, mida võiks Ameerika filmitegemiseks õppida?

Olen Ameerikas töötanud ja võin selle kohta öelda, et Ameerika filmitööstuses on äärmiselt tugev „keskmine lüli“. Sa võid valida kümnete firmade vahel, kes lahendavad kõik su probleemid. Sellisel hulgal suurepäraseid „keskmise lüli“ spetsialiste, nagu on Hollywoodis, pole mitte kusagil maailmas. Hollywoodi kohta meil räägitakse, et ta on nii- ja naasugune, kuid, looge siis alternatiiviks struktuur, kus on tuhanded superspetsialistid! Mitte sajad, vaid tuhanded!

Venemaal ei õnnestu näiteks head pürotehnikut leida, sest neid on kaks tükki ja mõlemad on hõivatud. Hollywoodis on aga 102 firmat, kus omakorda igaihes 500 pürotehnikut. Nemad lahendavad kõik sinu probleemid. Venemaal pean aga ise kõigi asjadega tegelema. Loomulikult on see minu isikliku arengu mõttes hea, aga võtab meeletult aega ja pole üldse tänapäevane.

Kas ka Eesti kineastidel oleks võimalik „Mosfilmiga“ koostööd teha?

Ütlen ausalt: see on küllalt keeruline. Asi seisneb selles, et siin kehtivad teised seadused ja tingimused, sealhulgas Schengeni süsteem. Minu meelest tegid Balti riigid 1990-ndatel suure vea. Ma ei mõtle seda, et nad Nõukogude Liidust välja

poleks ka vaja olnud karta. Oleks pidanud lihtsalt rahulikult, ilma vihata, kuid kindlalt rõhutama keeleoskust. Olen veendunud, et riigikeelt peab oskama. Kui elad mingis riigis, siis ole hea ja õpi ka riigikeel selgeks. Samas see tollal tehtud viga võib tulevikus ennast väga valusalt kätte mängida. Balti riigid mängisid maha selle võimaluse, mille omal ajal geniaalselt kasutasid ära soomlased. Nad ei astunud NATO-sse ja kasutasid oma neutraliteedi väga kavalasti. Just tänu sellele on Soome üks arenenumaid riike maailmas. See, et nad olid puhvriks Lääne ja Nõukogude Liidu vahel, andis neile eeliseid mõlemalt poolt. See on minu arvamus. On mingid printsiipsaalsed vead, mida tehakse. Sama teed on läinud Gruusia, kes oleks võinud säilitada nii Abhaasia

midagi. Neid aitavad Venemaa ja Lääs ning nad on igati tolerantid ja neutraalsed. Gruusiinlasi tõmbas aga alt nende ambitsioonikus ning nad ei saa enam mitte kunagi Abhaasiat tagasi.

Mind on alati vaimustanud Šveits. Kui palju on Šveitsis riigikeeli? Seal on neli riigikeelt: prantsuse, saksa, itaalia ja retoromaani. Retoromaanlasi on riigis vaid 70 tuhat, kuid nende keelele anti riigikeele staatus. Keegi ei räägi seda keelt, retoromaanlased ise ka ei oska seda, aga riigikeeleks ta on. Minu arvates on see äärmiselt tark tegu. Kusjuures Šveits asub keset Euroliitu, kuid ise sinna ei kuulu. Šveits ei kuulu üldse mitte ühtegi liitu ega blokki, kuid Šveitsi passiga saab sõita igasse riiki. Neil pole ei kriisi

Režissöör istub vaid toolis, mille seljatoele on kirjutatud *Director*. Määrad kindlaks kolm-neli punkti, ja kõik – edasise töö teevad juba teised. Ühed panevad kaamerad ja valguse paika, näitlejad mängivad, hiljem kleebib montaažigrupp kõik kokku. Režissöör on Ameerikas juba nominaalseks tegelaseks muutunud, kui mitte arvestada selliseid vanamoodsaid korüfeesid, nagu Orsorse, kes siiani veel ise oma filme monteerib. Suuremas osas aga töötab sinu heaks terve tööstus. Ja selles ongi Hollywoodi jõud!

astusid, — see oli igati loogiline. Me ju kõik teadsime, et Balti riigid on omaette. Kuid viga tehti minu meelest sellega, et Balti riigid hakkasid kohe NATO-sse pürgima. Kui Balti riigid poleks NATO-sse astunud, vaid oleks neutraliteedile mänginud, pakkunuks nad kõigile rohkem huvi. Venemaalt oleks tulnud nii nafta ja gaas kui ka filmitegijad, ja tänaseks oleks Eesti olnud juba väikene Šveits. Leian, et maha mängiti fantastiline võimalus, ja see kindlasti on tol ajal võimu juures olnud Eesti poliitikute süü. Keeleküsimuse pärast

kui ka Osseetia. Omal ajal andis Jeltsin neile kõik ära. Loomulikult poleks tohtinud sõdima hakata. Nad oleks võinud ju abhaasidele ja osseetidele autonoomia anda. Kas neil oleks tükk küljest ära tulnud või? Niikuinii elas Abhaasias grusiine kolm korda rohkem kui abhaase. Vaadake minu kaasmaalasi — armeenlasi (*Kareni isa on puhavert armeenlane – I.V.*). Armeenia saab Venemaalt kõik mis vaja, samas on ka Lääs sellest vägagi huvitatud. Vaadake Jerevani, milliseks see linn on muutunud! Samal ajal pole neil endil mitte

ega midagi. Raha tuleb nii siit, kui sealt, ja ei mingeid probleeme...

Rääkisime veel tükk aega nii poliitikast kui ka kinematograafiast. Lõpuks andis Karen kindla lubaduse, et kui Eestis tekib soov korraldada vene filmikunsti tutvustavat festivali või programmi, aitab „Mosfilm“ kindlasti. Sellist nõukogude ja vene filmide kogu, kui on „Mosfilmil“, polevat kusagil mujal.

Vestles ja pildistas ning jäi ka ühe pildi peale Ivari Vee

Kas seaduserikkumised või kohtu tembutused?

Kallid saatusekaaslased, kes te elate kortermajade alumistel korrustel! Olge valmis selleks, et ühel päeval hakkab teile pähe kukkuma betoonitükke jm! Ülemiste korterite omanikel on lubatud lõhkuda teie korteri lakke määramata suurusega määramata arv auke; seni, kuni ei teki lae allakukkumise ohtu. Alumise korteri omanikule ei taga kohus isegi juurdepääsu ülemisse korterisse, lõhutud lae taastamiseks. Teie korteri lae lõhkumisega ei ole teile kahju tekitatud seni, kuni ei ole lae allakukkumise ohtu – nii otsustas Tallinna ringkonnakohtu tsiviilkolleegium (eesistuja Imbi Sidok) 12. mail 2010, tsiviilasjas nr 2-07-29142.

Mõistan, et eespooltoodud väidet on raske uskuda. Minagi ei uskunud seni, kuni polnud kohtuotsust lugenud. Rõhutan, et kõik siintoodud väited tuginevad kohtule esitatud tõenditel, kohtuistungite protokollidel, kohtumäärustel, kohtuotsustel ja kehtivatel seadustel.

6. mail 2007 lõhkus Tallinnas korteriühistu majas ülemise korteri omanik ümberehitustööde käigus alumise korteri vannitoa-WC lakke poole meetri pikkuse augu ja lõhkus täielikult šahti metallist kanalisatsioonitoru ja plastmassist veetorude ümber. Lõhkumise ajal kukkusid WC-potil istunud haige lapse pähe ja kehale betoonitükid. 100–300-grammised betoonitükid ja betoonipuru ummistasid WC-poti; betoonitükke

Vannitoa ja šahti lõhutud lagi

oli ka vannis, põrandal ja riiulitel. Vannitoas nõõridel kiuvanud pesu, samuti seinad ja lagi kattusid betoonitõlmuga. Lõhkumist tõendavad samal päeval politseitõõtjate tehtud fotod ning olukorraga tutvunud juhtivkonstaabli juhendamisel koostatud avaldus Põhja politseiosakonnale.

Lõhkumist tõendab nelja tunnistaja allkirjastatud akt, kusjuures kolm tunnistajat kinnitasid aktis kirjeldatud lõhkumise nähtavaid tagajärgi kohtuistungil.

Viies, kõrgema ehitusalase haridusega tunnistaja koostas asitõendi (vannitoa lõhutud lagi ja šahti lõhutud lagi) kohta kirjaliku arvamuse, mis esitati kohtule, ja kinnitas lõhkumise ulatust ning iseloomu ka kohtuistungil. Ta kinnitas kohtule, et lõhkumisega tekitatud kahju suurus on 17 000–19 500 krooni. Vaatamata eespoolnäidatud tõenditele otsustas Harju maakohus (kohtunik Mai Grauberg) 25. novembril 2009, et vannitoa lae lõhkumine ja šahti lae lõhkumine ei ole tõen-

datud, ning võttis kohtuotsuse põhjendamisel aluseks kohtuexpert Lembit Sõmeri esitatud eksperthinnangu, milles väidetakse, et vannitoa lae ei ole lõhutud, et on ainult kahjustatud laepaneeli serva, mis aga ei vääri polemiseerimist, sest tekitatud kahju on 500 krooni.

Kohtule esitatud dokumentidega on tõendatud, et kohtuexpert Lembit Sõmer esitas kohtule vale eksperthinnangu. Järelikult on ekspert-hinnang õigustühine.

Hageja (alumise korteri omanik) esitas Tallinna ringkonnakohtule määruskaebuse eksperthinnangu kohta, kuid vaatamata sellele võttis Harju maakohus kohtuotsuse aluseks vale eksperthinnangu. Ringkonnakohtu jättis Harju maakohu otsuse muutmata. Tsiviilkolleegium tunnistab küll vannitoa lae ja šahti lae lõhkumist, kuid väidab, et lõhkumisega ei ole tekitatud kahju kannatanu omandile, sest pole vannitoa lae

allakukkumise ohtu. Kannatanu oli aga seisukohal, et lõhkumisega on tekitatud olulist kahju. Lae paneeli lõhutud pinnad imavad sisse vannitoaniiskust, mis kutsub esile betooni lagunemise ja teraskarkassi roostetamise. Lõhkumisega on rikutud helisolatsiooni – ülemise korteri müra kostab alumisse korterisse lakke lõhutud augu kaudu. Paneeli lõhutud augu kaudu liigub külm õhk vannituppa, kahjustades vannisolija tervist.

Teadmiseks: Riigikohtu tsiviilkolleegium ei võtnud kassatsioonkaebust menetlusse. Kas ongi mõistlik pöörduda kohtu poole ja maksta menetluskuludeks 22 000 krooni, kui kohus ei tegele õigusemõistmisega Eesti Vabariigi seaduste järgi ja põhjendab ebaseaduslikku otsust sellega, et lae lõhkumisega ei ole kannatanule kahju tekitatud, sest lagi pole allakukkumisohtu?

Jaana Uustalu

Tartumaa keskerakondlased võtsid mõõtu korvpalliväljakul

Tartumaal Mäksa vallas Melliste spordisaalis toimunud korvpallivõistlustel võtsid mõõtu Tartumaa keskerakondlased ja kohalikud noored korvpallisõbrad. Ürituse vedasid käima Keskerakonna Tartumaa piirkonna esimees Manuela Pihlap ja Melliste algkooli direktor Sirje Jõgiaas.

Vanemad mängijad keskerakondlaste poolt olid Elva haigla paarst Peeter Laasik ja Meeksi vallavanem Aleksandr Suvorov. Nooremaid mehi vedas Artjom Suvorov. Melliste noored on pidevad ja tublid treenijad ning nendele vastu seismine oli päris kõva kunsttük.

Esimesel poolajal oli mäng tasavägine, meie mehed pingutasid kõvasti, aga teisel poolajal sai määravaks parem sportlik treenitus ja vastupidavus. Pärast visa heitlust Tartumaa keskerakondlased kaotasid mängu 24:66 Melliste noortele spordimeestele. Meie mehed lohutasid endid sellega, et eelmise aasta kaotati palju suuremalt. Edasiminekuks oli seega ilmne, mõni arvas, et kohe silmaga näha. Melliste noored said Sirje Jõgiaasalt võidukarika ja kringli, meie mehed said lohutuseks samuti kringli. Melliste noored olid mänguga rahul, nende arvates sai seekord selle mängu näol kõva treening maha peetud. Kokkuvõttes võitis sport.

Toomas Paur

MAASPORTLASED: Ühispidil on Mäksa valla noored korpallurid ja meilt vanad parteihaid - nimeliselt Alaksandr Suvorov, Artjom Suvorov, Silver Kuusik ja Peeter Laasik. Kaks noort koolipoissi ees olid kohtunikud Mäksalt. Foto Toomas Paur.

TRUBETSKY ROCK'N'ROLL CIRCUS!

VENNASKOND - punk rock
CHARLEKAS - mustkunst
HAZY DAZE - punk rock
FISH ON FIRE - punk rock
FUCKTOR - punk rock
THE FLOWERS OF ROMANCE - punk rock

DRESS CODE - the red carpet premiere

27. NOVEMBER
VILJANDI
PUHAS KULD (Lossi 15)
KELL 20:00

Anna kutse sõbrale edasi!

Sergei Maasini juubelikontserdid

Kultuurikeskuses „Lindakivi“

pühapäevadel,
14. ja 28. novembril kell 17
ning laupäeval, 4. detsembril kell 19

Pilet 75 kr.

Toetab Lasnamäe Linnaosa Valitsus

Riigikogu liige,
KE Lasnamäe piirkonna esinaine
OLGA SÕTNIK
kohtub valijatega Riigikogu hoones
(Lossi plats 1a)
laupäeval, 27. novembril kell 12.00.

Osaleda soovijail palun eelnevalt registreerida
KE Lasnamäe büroos telefonidel:
631 1631, 51 29 489, 52 80796

Ain ja Malle Seppik Tartus

Reedel, 19. novembril kell 17 kohtub tartlastega
Riigikogu liige Ain Seppik
koos abikaasa Malle Seppikuga
Keskerakonna Tartu büroos
(Tartu Ülikooli 12, II korrus)

Kohtumine Tartu linnavoliniku Urbo Vaarmanniga

Teisipäeval, 23. novembril kell 16.00
võtab linnavolinik
Urbo Vaarmann
valijaid vastu Keskerakonna Tartu büroos
(Ülikooli 12, teine korrus).

TARTU TAASKASUTUSKESKUS

Esmaspäevast reedeni kell 10-18,
laupäeviti kell 10-15
Laupäeviti TÄIKA!
Puiestee 114 (hoovis)
Osta meilt või too meile, et teised saaksid osta:
kasutatud mööblit, kodumasinaid, jalgrattaid,
mänguasju, nõusid, raamatuid jne.
Pakume Tartu linna piires ka
veoteenust "uksest uksele".
Telefon: 53 887 121, 53 447 403, 74 870 03
E-post: info@taaskasutuskeskus.ee
VÄÄRTUSTA VANA LÄBI TAASKASUTUSE!

Jüri Ratas tuleb Tartusse!

Teisipäeval, 30. novembril kell 17.30
kohtub Tartu Ülikooli Raamatukogus ruumis 243
tartlastega Riigikogu liige
Jüri Ratas.

Kõik poliitikaühilised on oodatud!

TV 14

22. –28. NOVEMBER

ESMASPÄEV, 22. NOVEMBER

00:00 Info TV
19:00 Sūdamejuust. Saade sellest, kuidas sündis innovatiivne toode Sūdamejuust. Soe tuba 1/4. Kuidas soojus meie koju jõuab?
20:00 Tallinna TV esitleb. Sūdameilt ära.
20:15 Pealinnapiilt
20:40 Riigikogu istung : arupärimistele vastamine ja avatud mikrofon I
00:00 Info TV

TEISPÄEV, 23. NOVEMBER

00:00 Info TV
19:00 TeleTallinn. Tallinna Pressikeskuses on linnapea Edgar Savisaar*
20:15 Tallinna TV esitleb. Sūdameilt ära.
20:30 Pealinnapiilt*
20:55 Riigikogu istung
00:00 Info TV

KOLMAPÄEV, 24. NOVEMBER

00:00 Info TV
19:00 Pealinnapiilt*
19:30 Tallinna TV esitleb. Sūdameilt ära.
19:45 Eesti sport. Kokkuvõte VII Eesti spordikongressilt Eike ja Peeter Ülevainu dokumentaalfilm KÄED. Tulest tulnud.
20:45 Dokumentaalfilm Tiit Veeberist.
21:45 Justiitsminister Rein Lang, meediaomanik Hans H. Luik, jurist Carri Ginter ja EAL esimees Peeter Ernits arutavad nn allikakaitse eelnõud SE 656.
22:45 Info TV

NELJAPÄEV, 25. NOVEMBER

00:00 Info TV
19:00 Tervisesaade. Laste vaimne tervis.
19:30 Tallinna visioonikonverentsil Soe tuba 1/4* Kuidas soojus meie koju jõuab?
21:00 Pealinnapiilt*
21:30 TeleTallinn. Tallinna Pressikeskuses on linnapea Edgar Savisaar*
22:45 Info TV

REEDE, 26. NOVEMBER

00:00 Info TV
19:00 Põllumeeste kongressil Paides
22:50 Info TV

LAUPÄEV, 27. NOVEMBER

00:00 Info TV
19:00 VII Eesti spordikongressil. Vabariigi Presidendi, kultuuriministri, haridusministri, EOK presidendi, Tallinna ja Tartu linnapeade esinemised
20:20 Eesti sport. Kokkuvõte VII Eesti spordikongressilt Sūdamejuust. Saade sellest, kuidas sündis innovatiivne toode Sūdamejuust*
21:40 Pealinnapiilt*
22:05 Tallinna päev 2010
22:40 Eike ja Peeter Ülevainu dokumentaalfilm KÄED.
23:00 Info TV

PÜHAPÄEV, 28. NOVEMBER

00:00 Info TV
19:00 Tallinna visioonikonverentsil E-Piim 100
20:00 FIX
20:20 Soe tuba 1/4* Kuidas soojus meie koju jõuab?
21:00 Intervjuu tennisefilmide autori Jaak Ulmanniga
21:20 Filmisari Eesti tennise ajalugu. Kalevi tennis läbi XX sajandi*
22:30 Info TV

HEIMAR LENK
Riigikogu liige, Keskerakond

Teadsin seda ka enne, kuid nüüd olen veendunud. Minu ajakirjanduslik eksperiment internetiportaalis Delfi kestis 30 päeva ja selleks perioodiks oli mulle ette nähtud 1000 krooni raha. Just nii suur on meie riiklik toimetulekutoetus, mis peab inimesele kätte jääma pärast eluasemekulude tasumist. Selle 1000 krooni eest saagu abivajaja söönuks, ostku endale hügieenitarbeid, käigu juuksuris ja saunas, ostku ravimeid, raamatuid jne. Asja lihtsustamise mõttes arvestasin oma eksperimendis ainult väljaminekuid toidule. See tähendas, et päevas võisin kulutada keskmiselt mitte üle 33 krooni. See on vaid 2 eurot ehk Euroopa mõistes – absoluutne vaesus.

Oleme vaesemad kui arvame

Meie 50 000 toimetulekutoetuse saajat, tuhanded pikaajalised töötud, suur osa pen-

sionäre, hulga lasterikkaid peresid ja üksikemasid kirjutab Euroopa Liidu statistika halastamatult väga vaeste inimeste kategooriasse. Olen Riigikogus esitanud kümneid kordi küsimusi ja arupärimisi peaminister Ansipile, rahandusminister Ligile, sotsiaalminister Pevkurile: millal ükskord valitsus leiab raha 1000-kroonise toimetulekutoetuse piirmäära tõstmiseks? Vastus kõlab ikka ühtmoodi: raha pole! Kuid raha jätkub näiteks kaitsekulude tõstmiseks, äpardunud võidusamba remontimiseks, Afganistanis sõja pidamiseks. Miks ei jätku Eestis raha oma vaesemarahva abistamiseks?

Sellele pole ma vastust saanud. Kuid tean seda ise ja võin ka lugejatele teada anda: Reformierakonna ning Isamaa ja Res Publica Liidu eelistuste hulka vaesed ei kuulu. Valitsuserakonnad aitavad vaid neid, kel niigi hästi läheb. Nemat annavad raha iseenda tarbeks ja oma sõpruskonna liikmeile, kelle hulka kuuluvad rikkad ettevõtjad, ärimehed, riigiametite juhid. Neid mehi ja naisi nimetatakse majanduslik-poliitiliseks eliidiks. Kuidas üksikema oma lapsed toidetud saab, see neisse ei puutu. Küll aga puutub emapalga 35 000 kroonine ülempiir. Et jumala pärast seda ei alandataks, sest muidu ei saa ärinaine sünnitama minna!

Kesknädala küsimustele vastab Keskerakonna Noortekogu Akadeemilise Ühenduse uus esimees URMO SAAREOJA

Algus esilehel

Kust oled pärit ja miks otsustasid õppima hakata riigiteadust?

Pärit olen Võrust, kuid viimased 14 aastat elan Tallinnas. Otsustasin riigiteadusi õppima asuda, sest poliitika on mind alati huvitanud. Eriti paelub mind riigi kui süsteemi toimemehhanism. Kooliajal osalesin järjekindlalt mitmesuguste ürituste korraldamisel ning mul on päris häid kogemusi. Eriti meeldib on organiseerida üritusi neil aladel, mis tõeliselt huvitavad, saada juurde uusi kogemusi ja oskusi.

Millised on sinu peamised eesmärgid akademilise juhina?

Meie ühendusel on oluline roll, et Keskerakonna valimisplatvormis kindlasti kajastuksid noortele südamele lähedased teemad – töökohtade loomine, tasuta kõrghariduse kättesaadavus ja õppelaenude hüvitamise taastamine. Tahan, et üliõpilastel oleks

tähtsamatel teemadel rohkem sõnaõigust ning et nad saaksid oma arvamust avaldada, endi eest seista. Meie jaoks prioriteetseks ongi hetkel eelkõige tasuta kõrgharidus ja üliõpilaste sotsiaaltagatiste suurendamine.

Kui paljud sinu tutvusringkonna noored huvitavad poliitikast? Miks noori poliitika üldiselt ei huvita?
Kuna tutvusringkond koosneb suurel määral teaduskonkaaslastest ülikoolis, siis nemad loomulikult on poliitikast huvitatud. Kindlasti leidub minulgi tuttavaid, keda poliitika absoluutselt ei huvita. Põhjuseks võib olla see, et nad on pettunud teatud poliitilistes otsustes või riigis tervikuna.

Mõni arvab, et on tähtsamatki teha, kui oma pead riigivalitsemise teemadega vaevata. Eks igaühel ole oma arvamus, omad huvid ja eelistused, mida ei saa kellelegi pahaks panna. Poliitikutel on järelkasvu – kui ka kõik noored poliitikaga tegelda ei taha, siis teevad seda need, kes selle tee endale valivad.

Mis mured vaevavad noori enim?

Kõige rohkem tekitab muret ilmselt ikka ja jälle majanduslik toimetulek. Kui õppimine

PARLAMENDISAADIK NÄLGIS: Arvukatel kohtumistel ja vastuvõttudel, kus lauad heast-paremast lookas, jättis Euroopa rahvusvahelist üldsust vapustanud eksperimendi peaosaline Heimar Lenk kõik hõrgutised puutumata.

Võib tekkida saamatajäänud tulu.

Üks minu ajakirjandusliku eksperimendi kommenteerijast soovitas mul kulude kokkuhoidmiseks peeti osta ja seda ise keeta, et mitte peedisalatit peale raha kulutada. Õige soovitus! Ka mina oskan peeti keeta ja seda oskab ka pool-sada tuhat toimetulekutoetuse saajat. Sõjaajal söödi näljasena toorest kartulit otse põllult, kui vaid põld üles leiti. Kuid meie,

eestlased kui Euroopa Liidu liikmesriigi kodanikud, ei peaks enam kõige viletsamat ja odavamat taga ajama. Ehk oleks aeg ka salatit proovida? Kas meie elu seiskubki aastakümneteks nii, et ühed söövad ikka kartuleid ja teised kartulikoori?

Olen püüdnud oma tööga parlamendi opositsioonis seda majanduslikku ebavõrdsust vähendada, kihistumist leevendada, kuid Riigikogu ena-

mus pole selleks valmisolekut avaldanud.

Meedia paljastas madala elustandardi

Ajakirjandus suutis vaid kuu ajaga vaesuse, ebavõrdsuse ja suure osa elanikkonna toimetulekumatu avalikkuse ette tuua. Delfi korraldatud eksperiment „30 päeva 1000 krooniga“ sai uudisteagentuuride suure rahvusvahelise tähelepanu osaliseks. Palju kirjutati katsete riikliku toimetulekutoetusega ära elada Soome ja Norra meedias. Prantsuse uudisteagentuuri AFP kaudu jõudis lugu lausa laia maailma ning praeguseks on seda kajastanud juba näiteks ka Türgi ja Sloveenia väljaanded. Mitte keegi ei suuda mõista, kuidas saab nii olla, et Euroopa Liidu liikmesriigis peab inimene läbi ajama 2 euroga päevas. See on nende väljaannete jaoks ennekuulmatu, sest Läänes võivad sellisesse olukorda, millises meil elab oma 100 000 inimest, sattuda kas ainult alkohoolikud või narkomaanid.

Kui ma aga Riigikogu saalis mõnele ministrile nende probleemide kohta arupärimise esitan, siis saan nii sisutühja vastuse, et piinlik hakkab. „Kõik on hästi!“ ütlevad nad. „Te pole seda aruannet korralikult lugenud!“ tõreles peaminister Ansip, kui ma temalt inimarengu aruande elukvaliteedi-

Noortele teeb muret majanduslik toime

on paljude jaoks tasuline ning juurde lisada elamiskulud, tuleb kulude summa päris korralik. Kõik vanemad ei saa oma lastele vajalikku raha pakkuda ning õppijail tulebki tööle minna. Tekib küsimus: kas on võimalik töötada nii, et õppekulus ei kannataks? Või jälle: milleks käia tööl, et tasuda õppemaksu, kui töö kõrvalt ei suuda enam endast ülikoolis 100% anda?

Kas Sven Mikseri valimisega sai Eesti poliitikas alguse põlvkonnvahetus? On meie noored valmis teatapulka vastu võtma?

Põlvkonnvahetus ei saa kunagi olla järsk. Mikseri valimine sotside juhiks oli kindlasti suur samm põlvkonnvahetusele lähemale, kuid kiirustada ei maksa. Noored on küll ambitsioonikad ja pakatavad uutest ideedest, kuid vanemate inimeste elutarkused ja kogemused on siiski suuremad ning nende soovitusi ei tohiks kindlasti kõrvust mööda lasta.

Millised Keskerakonna poliitilised impeerivad sulle ja miks?

Eks vanad tegijad ole need kõige kogenumad ning neist tuleb eeskujuga võtta. Kuid Keskerakonna puhul meeldib

HINDAB TARKUST: Urmo Saareoja arvates on noored küll ambitsioonikad, kuid elukogenud inimeste soovitusi ei tohiks kindlasti kõrvust mööda lasta. Foto: Urmi Reinde

mulle see, et lastakse ka noorematel esile tõusta. Näiteks Jüri Ratas, kes paistab silma erakordse otsekohe-

sega, ja Kadri Simson oma väga laialdaste teadmistega. Meil on ka noori linnaosa-

Massimõrv Eesti internetis

4. veebruaril 2011 võib toimuda Eesti internetis suur virtuaalne massimõrv – kustutamise tõttu muutuvad kättesaamatuks kümnend tuhandet uuendamata jäetud .ee domeenid. Novembri alguse seisuga oli 79 000 domeeni seast uuendatud vaid 10%.

VIRGO KRUIVE
ettevõtja

5. juulil jõustusid uued reeglid Eesti maatumusega .ee domeenide registreerijatele. Kui varem said endale meelepärase .ee domeeni ehk internetaadressi registreerida vaid juriidilised isikud ja piiranguga – üks Äriregistri oleva registrikoodi kohta, siis uute reeglite järgi saavad .ee domeeni registreerida ka eraisikud ja aadresside arvule ei tehta piiranguid.

Ometigi on piirangute kaotamisel ka väga suured negatiivsed tagajärjed. Sellele viitabki asjaolu, et 6-kuulise üleminekuperioodi jooksul on uuendatud vaid kümnendik seni registreeritud domeenidest ja tähtaeg lõppeb 5. jaanuaril 2011.

Samuti on huvi uute aadresside registreerimise vastu leige. Ligi nelja kuu jooksul oli 28. oktoobriks registris 92 172 .ee domeeni, mis annab juurdekasvuks 13 172 domeeni ehk 14,29 protsenti. Inimeste leiget huvi uute aadresside registreerimiseks ja varem registreeritud pikendamiseks selgitavad mitmed asjaolud.

Domeeni registreerimise hind tõusis 6,3-kordseks

Esiteks, seni oli domeenide registreerimine kasutajatele tasuta. Kui varem sai seda korraldanud EENet hakkama 45 krooni riigieelarve rahaga ühe domeeni kohta, siis suvest teeb Eesti Interneti Sihtasutus (EIS) seda 6,3 korda kallimalt ehk 285 krooniga, koos käibemaksuga 342 krooni eest. Selle näitajaga oleme Euroopa kallimate domeenide seas, sest meie domeen maksab 21,86 €, aga meie naabrite lätlaste .lv 10,50 € ja soomlaste .fi 13 €. Samuti meist odavamad on rootslaste, taanlaste ning suurte riikide Hispaania, Prantsusmaa, Saksamaa, Suurbritannia ja Itaalia domeenid. Euroopa Liidu tunnusega .eu domeen on lausa kolm korda odavam!

Teiseks, domeeni tuleb uuendada ja maksu tasuda igal aastal. Siiani oli see tähtjatu ning paljud aadresside kasutajad ei muretse, kui selle aastaid varem registreerinud juriidiline isik vahepeal registrist kustutati.

Koos uute reeglite jõustumisega lähevad sellised aadressid nüüd kustutamisele ja puudub võimalus neid vahepeal ümber registreerida. Registri andmed saavad surnud firmadest muidugi puhtaks, aga ükski firma ei saaks kannatada 60-päevast lehe maasolekut, mis tekib kustutamise ja uuesti registreerimiseks kättesaadavaks tegemise vahel.

Kolmandaks, reform käivitati ilma täpitähtede õ, ä, ö ja ü toetuseta (IDN tugi). Neid täpitähti võimaldavad .eu domeenid ning naabrid Läti, Rootsi ja Soome. 11. novembril lubas EIS-i juht Marek-Andres Kauts Vikerraadio „Huvitaja“ saates täpitähtede võimalust järgmisest aastast. Veel üks näide reformi puudulikest teostusest.

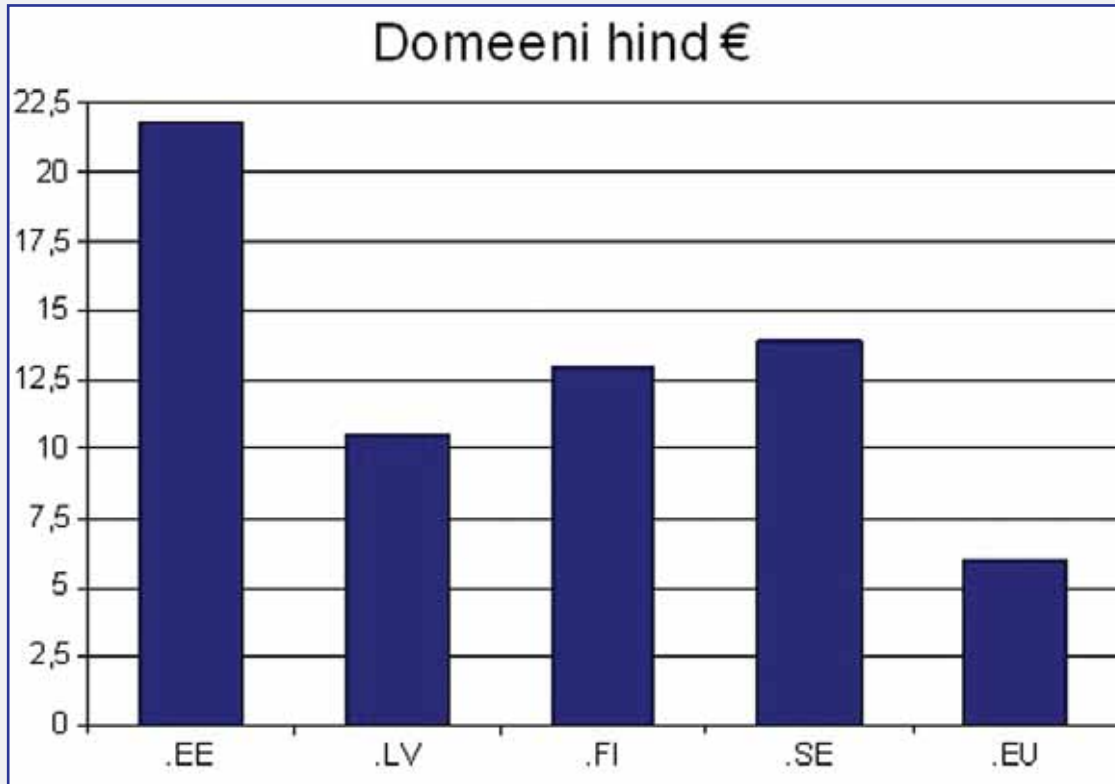
Neljandaks, reformitegijad ei arvestanud intellektuaalse omandi (ärinimi, kaubamärk, patent jne) omanike huviga saada senistelt jäikadelt reeglilt üle mineku eel võimalus näiteks kaubamärk

domeenina registreerida ja tegid selle registreerimise kõigile vabaks põhimõttel „kes ees, see mees“. Sellise registreeringu vaidlustamine maksab nüüd minimaalselt 10 800 krooni. Seejuures ei ole domeenide vahekohtu otsus osapooltele siduv ja seda võib edasi vaielda kohtus. Näiteks Soomes on selletaoline domeeni registreeringu vaidlustamine tasuta ja Rootsis maksab see kuni 56 protsenti vähem kui Eestis ehk 4000 Rootsi krooni. Viiendaks, eraisikutelt küsitakse kolmanda tasandi pri.ee alamdomeeni eest samaväärset hinda kui teise taseme .ee domeenide eest.

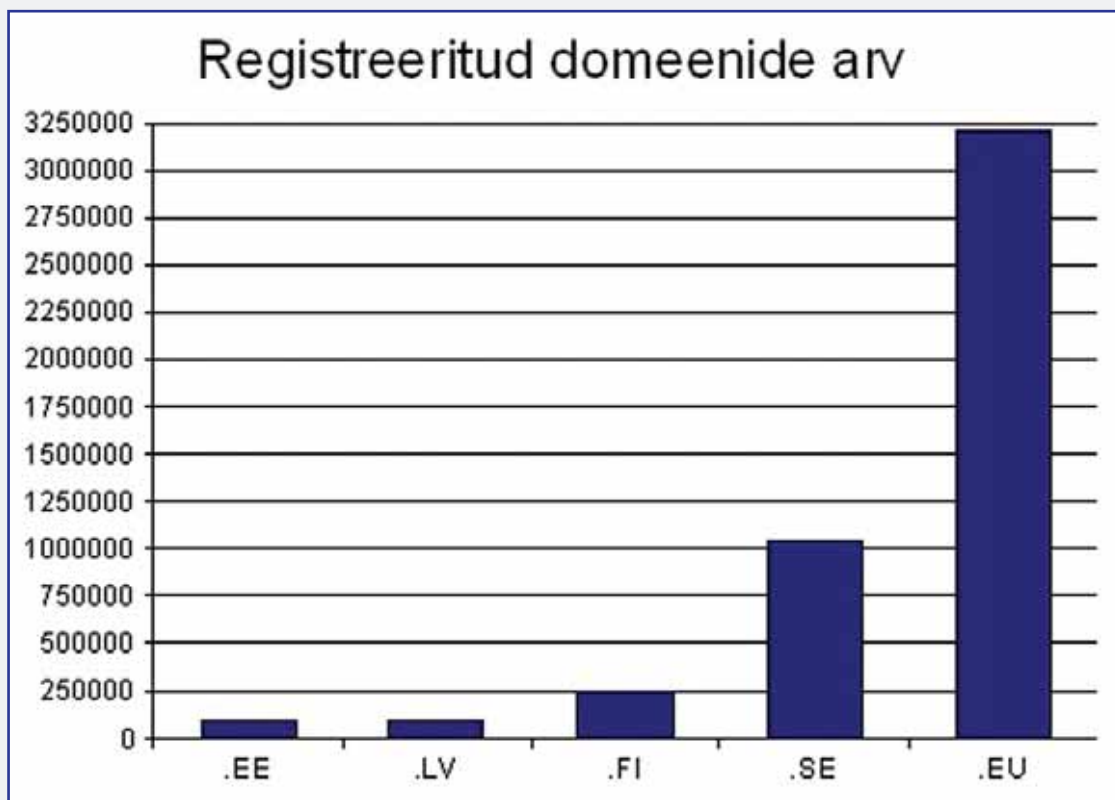
Ahnus ja ebapädevus

Kokkuvõttes: Eesti Interneti Sihtasutus on osutunud ahneks ja ebapädevaks. Tartu rahu mälestamise päeval võiksime teha leinapärga ka kümnetele tuhandetele kustutatavatele .ee aadressidele, mille omanikud sunniti lahkuma kallilt .ee aadressilt, näiteks 12 000 eraisikule pri.ee domeenist.

Kuierakond Isamaa ajas omandireformi aluste seadusega kodudest välja sadakond tuhat sundüürnikku, siis Isamaa ja Res Publica Liidu liikmed minister Juhan Parts ja EIS-i juht Marek-Andres Kauts teevad seda virtuaalselt poolesaja tuhande .ee domeeni omanikuga, soovides kalli domeeniga rikastuda.

Tabelid. Võrdlus Eesti, Läti, Soome, Rootsi ja .eu domeenide hinna ja arvuga.

osa viletsate näitajate kohta selgitust palusin. Kui rahandusminister Jürgen Ligi peab parlamendis vastama vaesusega seotud küsimustele, on tema näol põlgusevari, nagu tegeleks ta mingi vastiku ja ebameeldivaga. Parem, kui ma soliidse saalis vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse teemaga ei tegeleks!

Soome meedia ütles selle kohta tabavalt: Eesti parempoolne valitsuskooalisioon eesotsas peaminister Andrus Ansipiga on süüdistanud Heimar Lenki populismis. Nõnda teatavad Soome väljaanded *Nelonen*, *Ilta-Sanomat*, *Ilta-lehti* ja *Verkko uutiset*.

Kuid fakt jääb faktiks. Eesti ülepaistatud edulugu on vale varjust välja kistud. Selgus, et väike eesti rahvas, kes raskete aastasadade kiuste püsima jäänud, peab nüüd, kui iseisvus käes, nälgima. Paljud eksperimendile kommenteerijaina kaasa elanud kinnitasid, et nemad just nii elavadki: täna kapsas ja kartul, ning homme vastupidi.

Ei mingit lootust paremale elule. Rahandusminister ei leidnud ka järgmise aasta riigieelarvesse raha toimetulekutoetuse tõstmiseks. Ikka see 1000 krooni, ikka need 2 eurot päevas.

Kas pole kohutav? Eestlased nälgivad, ja sellest kirjutab maailma ajakirjandus! (*Lugu ilmus esmalt Lõunalehes*)

tulek

nud ennast tõestada ja suurt populaarsust koguda. Näitena võib tuua mu kodukandi Piritä linnaosavanema Tiit Teriku.

Kuidas peatada Eesti noorte väljarännet? Kas see tendents toob muret või pead seda pigem heaks, et noored saavad välismaalt kogemusi hankida?

Loomulikult on hea, kui noored ennast välismaal täiendavad ning siis hiljem uute teadmistega tagasi tulevad ja neid Eestiga jagavad. Paraku on meie riik väga väike ega suuda pakkuda kõigi kõrgtasemeliste spetsialistide jaoks atraktiivseid töökohti ja väärilist tasu. Uute ja pikaajaliste sidemete loomine välismaiste ettevõtetele aitab väljarändele sisulisemaid lahendusi leida.

Kas sinu töö ja pere jäävad tulevikus Eestiga seotuks?

Kindlasti on mu tuleviku-plaanid hetkel seotud koju jäämisega. Praegu näen vaeva, et midagi olulist korda saata. Kui kõik hästi ja plaanipäraselt kulgeb, ei näe ma põhjust, miks peaksin kodumaalt lahkuma.

Küsis Indrek Veiserik

Edgar Savisaar ja Toomas Vitsut TeleTallinnas

Kolmapäeval, 17. novembril kell 8 õhtul

TV 14 järjekordne otsesaade "TeleTallinn".

Tallinna Pressikeskuse stuudios on linnapea **Edgar Savisaar** ja linnavolikogu esimees **Toomas Vitsut**. Juttu tuleb linna rahast - volikogus on otsustamisel tähtsad küsimused teisest abipaketist ja teisest lisaelarvest.

Opositsiooniesindajad hindavad koostööd koalitsiooniga. Linlased avaldavad arvamusi sotsiaalsete töökohtade vajalikkuse üle. Saate ajal saavad vaatajad esitada telefoniküsimusi.

Saadet juhhib Mari Torga.

"TeleTallinn" kordus TV 14-s on neljapäeval, 18. novembril kell 21.30 ja reedel, 19. novembril kell 19.00.

Vaata kindlasti!

Tubli, Marko Traks!

Soomes toimunud lamades surumise MM-võistlustel profiklassis tuli kehakaalus + 140 kg maailmameistriks 20-aastane võrulane Marko Traks. 143,9 kg kaaluv Traks surus selili 275 kg, mis andis talle esikoha ja maailmameistri tiitli. Ta üritas ka raskust 300 kg, mis seekord ebaõnnestus. Traks elab ja töötab Võrus ning treenib 5–6 korda nädalas Gert Goršanovi spordiklubis. Hiljuti astus Marko Keskerakonna noortekogusse.

Toomas Paur

Avaldame kaastunnet

Orm Valtsoni

emale Elvi Luigele poja surma puhul.

Eesti Keskerakonna Tallinna Keskklinna piirkond

Mälestus on nagu muusika, mis ei vaiki iial, vaid heliseb igavesti

Avaldame kaastunnet omastele

Bernhard Egorovi

kaotuse puhul.

Kaaslased Keskerakonnast

Nädala juubilar CHARLES de GAULLE 120

„Mina olen Prantsusmaa!“ – on öelnud sõjaväelane ja riigimees Charles André Joseph Marie de Gaulle, mees, keda Teise maailmasõja järgsetel aastakümnetel tunti Prantsusmaa isepäise, sõnaka ja sihikindla liidrina, kes rajas Viienda Vabariigi, oli kümme aastat selle president ja pani prantslaste sõna rahvusvahelises poliitikas jõuliselt maksma. Ta tavatses öelda: „Suurel rahval pole sõpru, on huvid.“

Charles de Gaulle sündis 22. novembril 1890 Põhja-Prantsusmaal Lille'is. Ta oli filosoofia ja kirjanduse professori Henri de Gaulle'i viielapselises peres kolmas laps. Sõjaväelise hariduse omandas Saint-Cyr'i sõjakoolis. Märtsis 1916 sai Verduni lahingus raskesti haavata ja võeti vangi. 1919–20 tegutses Prantsuse sõjalise missiooni koosseisus Poolas. 1923–40 oli lektor Saint-Cyr'i ohvitserikolledžis, pälvides ortodoksse sõjateaduse jõulise kriitiku maine. 1939–40 juhtis tankibrigaadi ja -diviisi ning oli üks vähesteid komandöre, kes saavutas mais-juunis 1940 mõningast edu võitluses sakslaste vastu. Pärast Prantsusmaa okupeerimist põgenes Londonisse, kus pidas juunis 1940 ajaloolise raadiokõne, kutsudes prantsuse patrioote kodu- ja välismaal vastu astuma igasugusele relvarahule Saksamaaga. Kuulutas, et „Prantsusmaa on kaotanud lahingu, kuid pole kaotanud sõda“. Tema meelevõimetus päästis Prantsus-

maa kaotusest ja sakslastega tehtud koostöö häbit. De Gaulle organiseeris 1942 vastupanuliikumise „Vaba Prantsusmaa“ (*La France libre*), mille kõrgi juhina valmistas palju peavalu Winston Churchillile. Tavatses öelda: „Kui mul on õigus, muutun ma vihaseks. Churchill muutub vihaseks, kui ta eksib. Me oleme teineteise peale vihased suurema osajast.“ Oli pingelistes suhetes ka Rooseveltiga. De Gaulle'i juhitud väeüksused maabusid Normandias nädal pärast lääneliitlaste dessanti (D-päeva) ja marssisid triumfaalselt Pariisi 25. augustil 1944, kui saksa snaipeerid olid veel majade katustel. Liitlastel ei jäänud muud üle, kui tunnustada de Gaulle'i administratsiooni Prantsusmaa ajutise valitsusena, kuid talle ei antud ametlikult õigust osaleda Jalta ja Potsdami konverentsil. Teda ei kutsutud ka Teherani konverentsile. Balti riikide poomisest Teise maailmasõja poliitilise etendusel on Prantsusmaa käed puhtad. Lääks jaanuaris 1946 protestiks Neljanda Vabariigi põhiseaduse vastu erru. Aprillis 1947 asutas antikommunistliku orientatsiooniga paremradikaalse partei Prantsuse Rahva Ühendus (*Rassemblement du Peuple Français, RPF*). Vaatamata valimistel saavutatud edule saatis selle partei 1953 laiali ja jäi poliitiliseks vaatlejaks. 1958 kevadel alanud parlamentaarne kaos ning Alžeeria parempoolsete ekstremistide pealetung sundisid Rahvus-

assamblee presidenti René Coty'd tegema de Gaulle'ile ettepaneku moodustada valitsus. De Gaulle naasis võimule Neljanda Vabariigi viimase valitsusjuhina. 1959–69 valitses Prantsusmaad autoritaarse presidendina. Lõpetas Alžeeria

sõja ja tunnustas 1962 Alžeeria iseseisvust. See ei meeldinud terroristlikule Salaarmee Organisatsioonile (*Organisation de l'Armée Secrète, OAS*), mis korraldas talle mitmeid ebaõnnestunud atendaadikatsideid. 1962 reformis presidendivalimiste

süsteemi ning sai 1965 esimeseks otsehääletusel valitud Prantsusmaa presidendiks. Otsis Prantsusmaale ja Euroopale autonoomset arenguteed, mis koostöös Saksamaaga tõrjus USA ja NSV Liidu domineerimise. Suhtus vaenulikult USA domineerimisse NATO-s, mistõttu viis 1966 Prantsuse relvajõud NATO-st välja, kuid jätkas siiski koostööd muudel tasanditel. Olles Euroopa Majandusühenduse (EEC) asutamise üks eestvedajaid, blokeeris kahel korral (1963, 1967) Suurbritannia pääsu sinna, kinnitades, et inglaste näol on tegemist USA Trooma hobusega Euroopas. Tegid Prantsusmaast neljanda tuumariigi, arendas diplomaatiliselt ja majandus-suhteid Moskva (talle on seal püstitatud muljetavaldav mälestussammas), suunas Prantsusmaa majandusliku arengu tõusu-teele, kuid genereeris siseriiklikke sotsiaalseid konflikte. De Gaulle soovis reformida kohalikke võimuorganeid ja Senatit ning korraldas selle toetuseks pärast 1968. aasta kurikuulsaid veriseid üliõpilasarutusi ja tööliste vägivaltsuurendumisi referendumid. Ei saavutanud referendumil toetust ja astus 1969 presidendiametist tagasi.

Suri 9. novembril 1970 südame-rabandusse, istudes teleri ees ja oodates uudistesaaate algust. See oli kaks nädalat enne 80-aastaseks saamist. Tema tervislikku seisut olid arstid hinnanud väga tugevaks. Enne surma oli jõud-

nud määrata, kuidas tema matused peavad toimuma. Hauakivil olgu lihtsalt: „Charles de Gaulle, 1890–1970“. Nõudis, et president ja ministrid tema matusele ei osaleks. Nii mõnigi Charles de Gaulle'i ütlemitest ja vaimukustest pas-sib meiega elu kohta. Ta on öelnud: „Kuidas on võimalik valitseda rahvast, kellel on 246 erinevat juustusortit?“, „Diplomaadid on kasulikud ainult ilusa ilmaga. Niipea kui hakkab sadama, upuvad nad igasse tilka“, „Ma olen kuulnud teie vaateid. Need ei harmoneeru minu omadega. Otsus võetakse vastu ühehääliselt“, „Ma respek-teerin neid, kes on minu vastu, kuid ma ei talu neid“, „Poliitika on oluline kas reeta riik või vali-jaskond. Ma eelistan reeta vali-jaskonda“, „Poliitika on nii tõsine asi, et seda ei saa jätta poliitikutele“, „Kuna poliitika kunagi ei usu, mida ta ütleb, on ta küllaltki üllatunud, kui teda sõnast võetakse“, „Te alustate, andes oma mütsi, siis annate oma mantli, siis särki, siis oma naha ja lõpuks oma hinge“, „Te olete elus! Ainult parimad tapeti“. Viimase ütlemise parafraase-ninguga lõpetaksin riigimehest, kellel oli võimalus oma pika kasvu ja terase mõistuse tõttu enamikule kaasasgetele ülevalt alla vaadata: „Te kandidaate Riigikogu vali-mistel! Ainult parimad ei kandideeri!“

Tiit Made

Täisversioon www.kesknadal.ee

The grid contains the following text elements:

- Top left: RAHVUSVAHELINE... (NOV.) HOBU-SÕIDUK
- Top middle: KOOSKÖLAD KIVL... (LIND)
- Top right: DOORA MEIE XIAOPING
- Middle left: SULEV LUUK SIGARETID+VAAVEL PÄRN
- Middle middle: EESTI EKSPRESS SUUDLUS-INGL. K.
- Middle right: OMA-KAITSE AVARII PIANO
- Bottom left: END. LAUL- JA KUNSTN. LASTIL... SUPP AASTA
- Bottom middle: RIIDEESE KIHARANA NAGU... VARBLANE
- Bottom right: ARTU SEISUSE-NIMETUS LA TORRE DI PISA
- Bottom left photo: "Ükskord me tähistame... kehtestamise päeva niikuinii!"
- Bottom right photo: "Nii palju on novembrikuus...!"
- Bottom middle photo: "Ükskord me tähistame... astmelise tulumaksu...!"
- Bottom right photo: "Nii palju on novembrikuus...!"

Ristsõna:
JAANUS KÕRV

Tõmme: "Nii palju on novembrikuus...!" "astmelise tulumaksu...!" "Ükskord me tähistame...!" "kehtestamise päeva niikuinii!"